

بیانات ریاست محترم جمهوری در

حوزه زنان و خانواده

۱۳۹۲-۱۳۹۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بانوان

تصمیم دولت برای احقاق حقوق بانوان در همه عرصه‌ها

«بنده قول داده بودم که از خانم‌ها استفاده بشود ولی در کابینه نیست. ببینید قول من این بود که دولت تلاش کند در فعالیتهای اجتماعی فرصت برابر برای خانم‌ها به وجود بیاورد. من بر این عهد و قولم وفادارم.

اینکه از خانم‌ها در بخش‌های مختلف کارشناسی و مدیریتی استفاده بشود، باز هم به این قولم وفادار هستم. اینکه در هیئت دولت افرادی از خانم‌ها خواهند بود و از نظرات آنها استفاده خواهد شد، این چنین خواهد شد و ما از وجود چند خانم استفاده خواهیم کرد. تنها وزیران نیستند، معاونین هم هستند که حق دارند در هیئت دولت شرکت کنند و از نظرات آنها استفاده بشود، این کار خواهد شد. اما حتی اگر یک وزیر خانم باشد، اصلاً خانم‌ها نباید قانع باشند. این نیست که اگر یک خانم در هیئت وزیران به عنوان وزیر آمد، یعنی زن‌ها به حقوقشان رسیده‌اند.

تمام عقب‌ماندگی‌ها باید در سطوح مختلف مدیریتی جبران بشود. من در اولین جلسات کابینه به همکاران خودم تأکید خواهم کرد که از خانم‌های صاحب تخصص و دانش استفاده کنند. البته ممکن است فرصت نبوده خانم‌ها در تمام سطوح مدیریت بالا بیایند. باید این فرصت را ایجاد بکنیم که خانم‌ها بتوانند در سطوح مختلف ارتقاء پیدا کنند و ان‌شاءالله شرایطی فراهم بشود که هم در مجلس شورای اسلامی و هم در دولت خانم‌ها بتوانند فعال‌تر از گذشته باشند. مقصود این نیست که یک خانم در هیئت دولت به عنوان نمایی باشد و بعد بگوییم مردم ببینید خانم‌ها به حقوقشان رسیدند، نه، عقب‌ماندگی‌های فراوانی وجود دارد. باید همه آنها تعقیب بشود و دولت آن را تعقیب و دنبال خواهد کرد به حول و قوه الهی.»

توجه ویژه دولت به حقوق زنان

«از آغاز انقلاب اسلامی، زنان فهیم این سرزمین بر مبنای اندیشه‌های والای حضرت امام دوشادوش مردان در جهت توسعه و اعتلای کشور، حضوری همه جانبه داشته اند. آنان همواره کوشیده‌اند به عنوان نیمی از جامعه بزرگ ما، در خلق حماسه‌های جاودان نقش آفرین باشند؛ انتخابات ۲۴ خرداد ماه نیز جلوه گاه دیگری از این شگفتی آفرینی‌ها بود. در پی گام‌های بلندی که نظام اسلامی برای تکریم منزلت زنان برداشته است، دولت تدبیر و امید استیفای هر چه بیشتر حقوق زنان و ایجاد فرصت برابر در زمینه‌های اجتماعی را از اهم وظایف خود می‌داند و فراهم آوردن زمینه‌های اجتماعی و حقوقی لازم برای نقش آفرینی بیشتر آنان در عرصه‌های مختلف را در دستور کار خود قرار می‌دهد.»

[سخنرانی در مراسم تحلیف - ۱۳/۵/۱۳۹۲]

توجه دولت به استفاده از بانوان و قومیت‌ها در سطوح مدیریتی مختلف

«در بحث بانوان، قومیت‌ها و اقلیت‌ها نیز باید اشاره کنم که اولاً کابینه بزرگ‌تر از هیئت وزیران است و بی‌تردید، بانوان محترم در کابینه حضور خواهند داشت و ثانیاً، از وزرا خواستم که حتی‌الامکان از بانوان شایسته در معاونت‌ها و مدیریت‌ها استفاده کنند. همه باید در ارتقای جایگاه بانوان در مشاغل کارشناسی و مدیریتی بکوشیم. از اقلیت‌های قومی و مذهبی نیز در سطوح مختلف مدیریتی، ملی و محلی و حتی مسئولیت‌هایی در نهاد ریاست جمهوری دعوت به همکاری خواهد شد.»

[سخنرانی در دفاع از وزیران پیشنهادی در مجلس شورای اسلامی - ۲۴/۵/۱۳۹۲]

ارعایت حقوق زنان

زنان ما باید این‌باور و احساس را به‌طور کامل در زندگی شان لمس کنند که جنسیت معیار برابری با ما نیست. منبهورزایم تو صیه کرده مکهدر شرایط مساوی بر ایانتخابمعاونینو مدیرانکل، اگر خانمو آقایینشرایط مساوی دارند، ترجیحاً خانماست. به‌دلیل اینکه در سال‌های گذشته بی‌عدالتی‌ای که بوده، باید بتوانیم در سال‌های بعد قدم‌به‌قدم آنرا جبران کنیم.

[سخنرانی در دیدار با علمای و روحانیون استان خوزستان - ۲۵/۱۰/۹۲]

بانوان و حضور در صحنه مدیریت کشور

«خوشبختانه در جامعه ما خانم‌ها نیز در دانشگاه‌ها حضور فعال دارند و خود به خود باید در مدیریت هم ارتقا پیدا کنند و سمت‌ها را به عهده بگیرند. من معتقدم که شرایط جهانی و شرایط جامعه ما به گونه‌ای

نیست که دوران مدیریت مرد سالارانه ادامه پیدا کند. ما باید مبنا را شایستگی قرار دهیم نه جنسیت. من بارها در دولت به وزیران تأکید کرده‌ام که خانم‌های شایسته را رشد بدهید تا وارد صحنه مدیریت شوند. این از لحاظ جهانی هم برای ما مهم است، چون یک کشور نمونه اسلامی هستیم باید به دنیا نشان دهیم که زن‌های ما در کنار ایمان و عفاف، عالم و دانشمند نیز هستند.»

[سخنرانی در دیدار با وزیر، معاونین و مدیران ارشد وزارت نیرو-۱۳۹۳/۱/۱۸]

اسلام و پرهیز از نگاه جنسیتی

«ما طبق معیارهای اصیل اسلامی، نه مرد را جنس اول می‌دانیم و نه زن را جنس دوم. زن و مرد را در برابر یکدیگر نمی‌بینیم، زنان در کنار مردان و هر دوی آنها عین هم و مانند هم دارای مقام و کرامت انسانی هستند. نه زن برتر است و نه مرد بالاتر. نه این فرودست و نه آن فرادست است. نه این دون است و نه آن عالی است. هر دو من نفس واحده هستند.»

[سخنرانی در همایش ملی زنان-۱۳۹۳/۱/۳۱]

انقلاب اسلامی و ترسیم فضای جدید برای زنان

«انقلاب فضای جدیدی را برای زنان با ایمان فراهم کرد. امام رضوان‌الله تعالی علیه زن را از گوشه خانه با حجاب و عفت به صحنه جامعه آورد. آن مرجع تقلیدی که در برابر آنهایی که شبهه می‌کردند که زنان در تظاهرات شرکت کنند فتوای صریح داد امام راحل بود. آن کسی که مقابل متحجران ایستاد که می‌خواستند در دانشگاه تهران در کلاس‌ها بین دختر و پسر دیوار بکشند، امام راحل بود. آن کسی که برای حضور زنان در صحنه‌های اجتماعی و سیاسی و در برابر همه آنها که شبهه می‌کردند ایستاد و راه را برای ارتقاء زنان و بانوان ما فراهم کرد امام (ره) بود.»

پس حق است روزی که تکریم زن است همزمان شده است با روز ولادت آن صالح بزرگی که فرزند بحق فاطمه اطهر بود. ما امروز راه و مسیر آن امام (ره) را طی می‌کنیم.

زنان ایرانی در فراز و نشیب‌های تاریخی مشکلات فراوانی داشته‌اند که هنوز هم به اتمام نرسیده است. زنانی که در دوران حاکمیت سنت به یک گونه مشکلات داشتند و گرفتار بودند و در زمان ظهور و بروز تجدد و مدرنیته نیز از سوی دیگر گرفتار بودند. آن زمان آنها زندانی نه خانه که اتاق بودند؛ آن هم نه اتاق اول که آخرین اتاق و پستو. این چنین مقام و شأن و موقعیت زن را فرو کاستند. در زمان تجدد هم عده‌ای خواستند زنان بازیچه و ابزار دست مردان قرار گیرند. در هر دو دوره به بانوان و زنان ما ظلم شد.

بعد از پیروزی انقلاب قدم‌های مهمی بر مبنای معیار احکام خدا برداشته شد که **ان المسلمین و المسلمات و المؤمنین و المؤمنات و القانتین و القانتات والصادقین و الصادقات**؛ همه جا صابرین، صائمین و خاشعین در کنار صابرات، صائمات و خاشعات قرار گرفته‌اند. **أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا**^۱. زن و مرد، مسلمان زن، مسلمان مرد، مسلمان با ایمان، مرد با ایمان، زن با ایمان، زنی که استقامت می‌کند، مردی که استقامت می‌کند، عبادتش، قنوتش، اطاعتش و خشوعش، همه را قرآن در کنار یکدیگر قرار می‌دهد. پس آنهایی که از آزادی زن به معنای مشروع اسلامی‌اش و از حضور و از تعالی زن می‌ترسند یا ایده و اعتقادی دارند لطفاً این اعتقاد غلط را پای دین و اسلام و قرآن ننویسند: **لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ بَعْضُكُمْ فَاسْتَجَابَ مِنْ بَعْضٍ**^۲، زنان و مردان در کنار یکدیگر گروهی در کنار گروهی دیگر، خداوند اجر و پاداش هیچ کدام را نه مرد و نه زن را فراموش نمی‌کند.

[سخنرانی در همایش ملی زنان - ۱۳۹۳/۱/۳۱]

حضور زنان در صحنه‌های اجتماعی فرصت نه تهدید

«راست و درست است که مادری و مقام مادری بسیار شایسته و بالاست. جای تردید نیست، اما مگر وقتی پدر به جامعه می‌آید، وظیفه و مسئولیت پدری را فراموش می‌کند. مادر هم به جامعه اگر آمد مسئولیت و وظیفه مادری را فراموش نخواهد کرد.

درست است که نمی‌توانیم هیچ وظیفه و رسالتی را بالاتر از تربیت فرزندان و انسان‌ها قرار دهیم، اما آیا تربیت فرزندان و رسیدگی به امور خانه و رئیس خانه بودن سیدهٔ بیت‌ها با حضور در جامعه و رسالت‌های اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی در تضاد است؟

^۱. سوره احزاب، آیه ۳۵.

^۲. سوره آل عمران آیه ۱۹۵.

آیا تنها خانه مأمّن زنان است؟ ما این امنیت را باید به اداره و جامعه و خیابان و همه جای کشور گسترش دهیم. وقتی به تاریخ چهار و پنج دهه گذشته در دوران نهضت اسلامی و پس از انقلاب نگاه می‌کنیم می‌بینیم زنان جامعه ما به عنوان انسان‌های مبارز بودند برابر استبداد و رژیم استبداد ایستادگی و مقاومت کرده‌اند. صبور و استوار بودند و به عنوان همسران و مادران و رزمندگان و شهیدان و جانبازان و آزادگان با صبر و ایستادگی‌شان به همه روحیه دادند و کشور را از تجاوز متجاوزان نجات دادند.

زنان یعنی انسان‌های هوشمندی که با تلاش و استعدادشان در دانشگاه، مدرسه و صحنه‌های بیمارستان و کارخانه و همه جا حضور یافتند؛ حضوری مؤثر و حضوری تأثیرگذار. امروز در کجا حضور زنان را احساس نمی‌کنیم؟ در مدرسی دانشگاه، در معلمی دبستان و دبیرستان، در مراکز تحقیقاتی در آزمایشگاه‌ها، در مطلب پزشکان در بیمارستان‌ها؟ کجا هست که زنان والا و شریف ما حضور ندارند؟

چرا عده‌ای حضور زن را تهدید احساس می‌کنند؟ زن چه تهدیدی است؟ بعضی فکر می‌کنند به محض اینکه زن از در خانه خارج شد عرش اخلاق و عفت عمومی به اهتزاز در آمده است. چرا این‌گونه می‌اندیشیم؟ زنان خود پاسدار عفت جامعه هستند.

تردید نکنید حضور زنان در صحنه‌های اجتماعی فرصت است و تهدید نیست. اگر اشکالی در گوشه‌ای وجود دارد، آن را به خود بانوان ما واگذار کنید. بگذارید خود آنها آن را حل و فصل کنند. با خشونت و تبختر و تکبر با زنان عزیز جامعه ما برخورد نکنید. ما نه فرهنگ خشونت و نه خشونت فرهنگی، نه فرهنگ تبعیض، نه تبعیض فرهنگی، نه فرهنگ افراط و نه افراطی‌گری فرهنگی را برای جامعه‌مان و بویژه برای زنانمان نخواهیم پذیرفت.

امروز زنان ما در تمام صحنه‌ها با وقار، کرامت، شخصیت و عفاف مانند مردان فعالیت می‌کنند. مگر می‌توانید نیمی از جامعه را فراموش کنید؟ مگر می‌شود ۵۰ درصد اعضای جامعه را به گوشه‌ای راند یا در حاشیه گذاشت؟

زنان باید دارای فرصت، مصونیت و حقوق اجتماعی برابر باشند. ما برای اینکه در مسیر راه به مقصد برسیم راهی طولانی در پیش داریم. اقدامات بسیار ارزشمندی برای زنان در زمینه علم و دانش و تحصیل، در زمینه کار اشتغال و تحقیق فراهم شده است.

ما نیازی نداریم برای بانوانمان و راه آینده آنها از غرب تبعیت کنیم یا از آنها الگو بگیریم. روز زن روز فاطمه اطهر است. زن یعنی انسانی که توان پیمودن راه فاطمه و فاطمه شدن را دارد و این بالاترین اسوه و الگو برای زنان جامعه ماست.»

[سخنرانی در همایش ملی زنان - ۱۳۹۳/۱/۳۱]

ضرورت احقاق حقوق زنان

«ما امروز زنانی را در جامعه مان داریم که از بسیاری از حقوق برخوردارند، اما هنوز هم کاستی‌های فراوانی وجود دارد. من هم به وصف یک حقوق‌دان و هم به وصف رئیس دستگاه اجرایی کشور اعتراف می‌کنم که هنوز کاستی‌های فراوانی در زمینه احقاق حقوق زنان و عدالت جنسیتی در این کشور وجود دارد.»

دولت تدبیر و امید و بالاتر از آن، نظام جمهوری اسلامی و انقلاب اسلامی خود را مرهون حضور فعال زنان آگاه مشارکت‌جو در صحنه اجتماع و در پای صندوق آراء می‌داند و این عهده‌ی که دولت تدبیر و امید از روز اول با دختران و زنان و بانوان عزیز جامعه ما داشته است که فرصت‌های بیشتری را برای حضور آنها مهیا کند بر آن وفادار خواهد ماند.

البته در بسیاری از زمینه‌ها دست یاری را به سوی ملت، بانوان و به سوی ارکان دیگر نظام دراز می‌کنم. برای اینکه ما به هدف نهایی برای احقاق حقوق زنان برسیم، باید همه مشارکت و کمک کنند. برای تبیین و باور جایگاه زنان و حقوق زنان باید اندیشمندان، فرهیختگان، استادان، بویژه حقوق‌دانان و فقهای، فقهای اندیشمند با فقه پویا به صحنه بیایند. باید نیاز امروز جامعه را با منابع پویای فقه و منابع عظیم اسلامی منطبق سازند که اسلام ما برای هر زمان و هر دوره‌ای راه و مسیر تعالی و فلاح و رستگاری آماده کرده است.

امیدوارم این اجتماع و این اقدام معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، اولین قدم و آغاز راه باشد. از این معاونت می‌خواهم با همکاری مراکز تحقیقاتی، اندیشمندان، جوامع مردم‌نهاد و جامعه مدنی، بخش خصوصی، بخش عمومی و با همه دلسوزان همکاری و مشارکت کنند و راه را برای فرصت بیشتر و خدمت بیشتر زنان به جامعه هموارتر کنند.

می‌دانم بدون شما مادران و زنان در این کشور اعتدال، امید و تدبیر استقرار نخواهد یافت. این شما هستید که باید نهال امید را در خانه‌ها غرس کنید. این شما هستید که باید نشاط را در خانه نه تنها بر دل فرزندان که حتی همسران و پدران و مادران روز به روز بیشتر کنید. اگر پیشرفت و تعالی می‌خواهیم از خانه و خانواده شروع می‌شود. این حرف درست است که خانواده اساس و بنیان اصلی برای جامعه و اجتماع ماست. این سخن به حق است که اصلاح از داخل خانه‌ها آغاز می‌شود، اما باید بدانیم اگر به نیمی از جمعیت کشور توجه نکنیم در آن کشور شاهد رشد و توسعه واقعی نخواهیم بود. با حضور زنان، حق زن و نقش و توان آنان شاهد جامعه‌ای بهتر و توسعه یافته‌تر خواهیم بود.»

[سخنرانی در همایش ملی زنان - ۱۳۹۳/۱/۳۱]

نفی تبعیض جنسیتی در عرصه کار و تولید

«آقای وزیر، نگذارید خانه کارگری بی‌فروغ بماند. چراغ کار و اشتغال در سراسر ایران عزیز باید همواره تابناک باشد. جناب آقای دکتر ربیعی من در دنیای کار و تلاش و تولید تبعیض جنسیتی را نمی‌پذیرم. زنان و مردان ما در صحنه کار و تلاش و فعالیت برابر باید از امتیاز و حقوق برابر برخوردار باشند. رضایت کارگران به معنای حرکت سریع چرخ تولید و اشتغال است. بنا بر گزارش‌هایی که در اختیار من قرار گرفته است، بسیاری از کارگران و بخش بزرگی از جامعه کارگری ما از نظر تأمین مسکن مشکل دارند. در همین سال جاری اقدامات لازم برای مسکن کارگران آغاز شود.»

[سخنرانی در روز جهانی کارگر - ۱۳۹۳/۲/۱۰]

ضرورت حضور زنان در عرصه اجتماعی

شما می‌بینید در مجلس شورای اسلامی مگر نمایندگان مرد در کنار نمایندگان خانم ننشسته‌اند و قانون وضع نمی‌کنند؟ از مجلس اول بوده و در خبرگان قانون اساسی هم خانم‌ها حضور داشتند، امام خواست این سنت حسنه را بنیان‌گذاری کند. مگر می‌شود ۵۰ درصد جامعه را به بهانه‌های مختلف و حرف‌های عصر حجری طرد کرد؟ البته زنان ما خودشان اهل عفاف و حجاب هستند، خودشان مراقب هستند و می‌دانند جامعه، جامعه اسلامی و اخلاقی است. خودشان مراعات می‌کنند و پیشتاز اخلاق هستند.

[سخنرانی در جلسه شورای اداری استان چهارمحال و بختیاری - ۱۳۹۳/۵/۱۶]

فرصت برابر برای زنان و مردان

نسبت به مسائل جنسیت در ایران، این دولت از ابتدا شعارش این بوده که فرصت برابر برای همه، زنان و مردان ایجاد کند و به این شعار پایبند بوده و به آن عمل کرده است. شاید برای اولین بار است که تعداد زیادی فرماندار و معاون استاندار زن داریم، رئیس سازمان استاندارد یک خانم است. در دولت چند خانم مسئولیت دارند و حداقل سه نفر از آنها معاون رئیس‌جمهور هستند و رئیس سازمان محیط زیست هم که خانم ابتکار هستند. هیچ مانعی وجود ندارد منتها در بعضی از زمینه‌ها خانم‌ها خود حاضر نیستند به عرصه بیایند و باید اعتماد به نفس بیشتری پیدا کنند.

از طرفی هم باید این امر به تدریج برای جامعه ما عادی شود. در انتصاب اولین فرماندار زن خیلی‌ها تعجب کردند، بعضی‌ها هم به ما اعتراض کردند که اشکالی ندارد یک زن استاد دانشگاه، دبیر دبیرستان، پزشک و در مؤسسات و ادارات باشد، ولی فرماندار یک شهرستان بزرگ بودن مشکل است و ما در سطح استان این کار را ادامه دادیم.

در بسیاری از استان‌ها خانم‌ها به عنوان معاون استاندار، فرماندار و بخشدار مشغول هستند و خوب هم کار می‌کنند. البته ما باید طوری حرکت کنیم که همه مردم را در کنار خودمان بیاوریم، ولی نباید برای حل یک موضوع، آن را تبدیل به دعوا کنیم و اختلاف درست کنیم. آرام ولی مطمئن حرکت کنیم و همه را در کنار خودمان بیاوریم.

حضور خانم‌ها در مسائل اجتماعی و حتی رأی دادن، چیز جدیدی در دنیاست، قبل از سال ۱۹۷۴ در سوئیس خانم‌ها در انتخابات شرکت نمی‌کردند. خانم‌ها باید راضی باشند که در رقابت پیشرفت خوبی داشتند، اینها به منزله دو چشم هستند که ما باید به خوبی از آن استفاده کنیم.

در دانشگاه‌های ایران تعداد دخترخانم‌ها معمولاً بیش از پسرهاست (۵۷ و ۵۸ و ۶۰ درصد) و به طور طبیعی پس از فارغ‌التحصیلی متقاضی شغل خواهند بود و طبق گفته یکی از عزیزان، اشتغال جوانان یکی از معضلات اصلی ماست. در اشتغال افراد زیردپلم مشکل نداریم. همه آمار و ارقام این مطلب را تأیید می‌کنند. معضل ما در اشتغال افراد با تحصیلات دانشگاهی است که مقداری هم به تأخیر افتاده است. تعداد دانشجویان در ایران بسیار بالاست. بیش از چهار میلیون نفر در مقاطع مختلف در دانشگاه‌های ایران مشغول تحصیل هستند و پس از چند سال همه این افراد فارغ‌التحصیل خواهند شد. چهار میلیون نفر جوان تحصیل کرده به علاوه یک میلیون نفر که قبلاً فارغ‌التحصیل شده‌اند که مجموعاً پنج میلیون نفر خواهند شد.

زن و انجام رسالت‌های اجتماعی

مسئله بانوان و زنان در جامعه همین طور است؛ در این که خانم‌های تحصیل کرده چطور در جامعه و مدیریت کشور حضور پیدا کنند، بایستی نسبت به زن افکارمان به هم نزدیک شود. از این تعبیر عذرخواهی می‌کنم، عده‌ای هستند که زن را مظهر حرکت شیطانی در جامعه می‌بینند و تلقی می‌کنند. همان افکار سخیفی که در تورات تحریف شده، که می‌گوید علت اینکه ما از بهشت اخراج شدیم، زن بود! والا همه ما اکنون در بهشت بودیم. نه تورم داشتیم، نه مشکلات اجتماعی داشتیم، همه‌اش حل می‌شد. هنوز این فکر غلط و اسرائیلی در جامعه ما هست.

متأسفانه عده‌ای می‌خواهند زن را به عنوان عروسک تلقی کرده و به او نگاه کنند، که این تفکر بسیار غلط است، عده‌ای هم می‌خواهند زن را به عنوان مظهر حرکات شیطانی تلقی کنند که تمام مشکلات به زن برمی‌گردد. تا می‌گویند مسائل اخلاقی جامعه، همه تقصیرها به عهده زن است. تا می‌گویند مشکلات اجتماعی، همه تقصیرها به عهده زن است. ما باید افکارمان را به هم نزدیک کنیم.

از دیدگاه آموزه‌های شرعی، در فضیلت، توسعه، حرکت به پیش، علم، دانش و انجام رسالت‌های اجتماعی فرقی بین مرد و زن وجود ندارد. ما باید افکارمان نزدیک باشد.

من خودم جزو افرادی هستم که در دولت به وزرا و مسئولین توصیه و تأکید کرده‌ام از خانم‌های تحصیل کرده، مدیر و لایق استفاده کنند، چون واقعاً خانم‌های ما در مسائل علمی، تحقیقاتی و حتی در مسائل مدیریتی شایستگی خود را نشان داده‌اند.

البته در بخش مدیریت هنوز زمینه فراهم نبوده و باید فضا را باز کنیم. در این مسئله هم باید با هم حرف بزنیم، با هم سخن بگوییم، کنار هم بنشینیم و شما نخبگان باید افکار عمومی جامعه را در مسیر حق قرار دهید.

باور به توانایی زنان

باور سوم این است که خانم‌ها را باور کنیم و فکر نکنیم مرد از زن بهتر می‌فهمد، این خطا و اشتباه است. این چه تفکری در ذهن ماست که مسائل مهم اجتماعی را فقط مردها می‌توانند درک کنند، بفهمند و برایش راه‌حل بگویند؟ ما علماً تقریباً در این خط هستیم، چون معمولاً در سابق حوزه‌ها در دست مردها بوده، باورمان نمی‌شود خانمییک دانشمند عالی‌مقدار در فقه و اصول و تفسیر باشد و بتواند از یک مرجع تقلید مرد فقه را همسان او بفهمند. عادت کرده‌ایم.

موقعی که من طلبه بودم، طلبه خانم نبود. چند نفر بودند که معروف بودند و کتاب نوشته بودند. طلبه زن زیاد نبود و تعدادشان خیلی کم بود. وقتی به دانشگاه رفتم. در کلاس‌ها پسر و دختر و زن و مرد حضور داشتند. یک دختر خانمی بود بسیار با استعداد و معمولاً در درس‌ها شاگرد دوم، سوم یا چهارم بود. این اولین جایی بود که در مغزم جرقه زد که بین مرد و زن فرقی وجود ندارد؛ او درس می‌خواند و ما هم درس می‌خوانیم.

اساساً ما هنوز به خانم‌ها فرصت کافی نداده‌ایم تا به صحنه بیایند. در جاهایی که به صحنه آمدند، را ببینید. در آموزش و پرورش خانم‌ها به عنوان معلم و دبیر آمدند. در پزشکی به عنوان پزشک عمومی و متخصص و پرستار آمدند در هر صحنه‌ای که به آنها میدان دادیم و آمدند مگر زن و مرد تفاوت دارند. خداوند وظایف سنگینی را بر دوش مرد گذاشته است. وظایفی را هم بر دوش زن گذاشته است. درک و استعداد فرد در تمام علوم فرق نمی‌کند، زمینه و راه باز است. ما باید فضا را باز کنیم برای اینکه از استعداد، از علم، تجربه و دانش خانم‌ها استفاده کنیم.

ما الان در دانشگاه برخی رشته‌ها را داریم که فقط خانم‌ها متخصص هستند، اینکه مثلاً در زمین شوره‌زار یا حتی در نمک می‌شود گیاه را پرورش داد، چند خانم تخصص‌های سطح بالا دیده‌اند و ممکن است در مردها آن تخصص در آن حد نباشد. این را هم باور کنیم.

[سخنرانی در دیدار با خانواده ایشارگران و منتخبین استان گلستان - ۱۳۹۳/۹/۱۱]

فعالیت اجتماعی زنان امری اجتناب ناپذیر

نکته دوم اینکه امروز در قم می‌بینیم که بانوان و زنان ما در رشته‌های مختلف علمی و تحقیقاتی در حوزه علمیه، در دانشگاه، در مراکز علمی و تحقیقاتی فعال هستند که بسیار مهم است. نیمی از جامعه ما زنان هستند. این فکر که زن‌ها صرفاً باید به بچه‌داری و خانه‌داری و این مسائل بپردازند. در جامعه نباشند، دنبال

تحصیل علم نباشند، دنبال مشاغل اجتماعی نباشند، اصلاً چه بگوییم و چه نگوییم امکان‌پذیر نیست و دورانش به سر آمده است و معنایش این نیست که مادری کم اهمیت است، این معنایش این نیست که اگر زنی خانه‌دار است از همه چیز باز مانده است اما بی‌تردید آن چیزی که مورد توصیه اسلام است علم است که در این شکی وجود ندارد. حالا این که زنان مایل بودند به مشاغل اجتماعی بروند یا نروند بحث دوم است.

در دورانی که ما در این حوزه طلبه بودیم و افتخار طلبگی داشتیم اصلاً حوزه علمی خواهران نداشتیم. اصلاً در قم چیزی وجود نداشت. اگر به کسی می‌گفت تعجب می‌کرد. اگر می‌گفتی زن‌ها می‌توانند بیابند سطح و خارج بخوانند و به اجتهاد برسند مقداری عجیب و غریب بود البته همان زمان بانویی بود که مجتهد بود ولی تعداد کمی در کشور ما بودند. اما اینکه حالا در حوزه علمی چند هزار نفر از خواهران مشغول تحصیل باشند چنین فضایی اصلاً نبود.

من می‌خواهم بگویم فضای جهان و جامعه تغییر کرده است. ما نمی‌توانیم این فضا را مد نظر قرار ندهیم. امروز دیگر نمی‌توانیم نسل جوان را محدود کنیم. زمان قدیم جور دیگری بود، الان هر کسی موبایل دستش است و با همه شبکه‌های اجتماعی می‌تواند تماس بگیرد و جابجا از فیلترشکن استفاده می‌کند. به هر حال شرایط ما الان این گونه است. الان جهان، جهان ارتباطات است. اگر از فضای جامعه عقب بمانیم مشکل پیدا می‌کنیم. حالا من داستان‌هایی دارم که الان فرصت نیست آنها را مطرح کنم. هر کجا از فضای جامعه عقب ماندیم دچار مشکل شدیم. ما باید همپای جامعه پیش برویم و اگر مسئله‌ای هست آن را باید حل و فصل کنیم.

شما چه بخواهید و چه نخواهید نیمی از صندلی دانشگاه‌ها را زن‌های ما گرفته‌اند، حتی در بعضی جاها و کلاس‌ها اکثریت با دخترخانم‌هاست. شما می‌توانید مانع اینها بشوید؟ مگر می‌شود؟ مگر اصلاً از لحاظ اسلامی و دینی درست است؟ ما نمی‌توانیم مانع پیشرفت بشویم. من آماری را در سخنرانی گفتم که ۲ میلیون و دویست هزار دانشجوی دختر در سراسر کشور در دانشگاه‌ها مشغول تحصیل هستند. رقم بسیار بزرگی است. در بسیاری از علوم جدید و فناوری‌های نو، اتفاقاً زن‌ها نقش‌شان در ذهن ما این جوری می‌آید که خانم‌ها در هنر می‌توانند پیشتاز باشند حالا هنر دستی و غیردستی، انواع هنرها. ذوق زن‌ها در هنر بیشتر است. الان در فناوری‌های نو هم زن‌ها پیشتاز هستند. در فناوری‌های جدید نانو تکنولوژی و بیوتکنولوژی و فناوری اطلاعات می‌توانند نقش بزرگی داشته باشند.

در حوزه علمی قم این افتخاری برای ماست که چند هزار خواهر دارند درس می‌خوانند و تحصیل و تحقیق می‌کنند و مقاله می‌نویسند. این نکته را باید مدنظر داشته باشیم که فضا را برای رشد و تعالی توأم با اخلاق برای جامعه زنان ما در سراسر کشور فراهم کنیم.

نکته دوم، چند صدایی را در همه مسائل علمی، تحقیقاتی و معرفتی از قم یاد گرفتیم. اتفاقاً در دانشگاه یک دانشجو خیلی نمی‌توانست با استاد بحث کند. من در دانشگاه شاهد بودم که دانشجویی دوبار بلند شد اعتراض کرد، استاد از کلاس بیرونش کرد. اینکه حالا شخص خودم در دانشگاه بارها درگیر بودم، بحث دیگری است. به هر حال فضا در دانشگاه این بود. اتفاقاً در حوزه آزاد بود. در درس‌های حوزه یک شاگرد با کمال شهامت در برابر استاد بزرگش که ممکن بود آن است مرجع تقلیدش هم باشد می‌ایستاد و با آزادی حرف می‌زد. می‌گفت: درست نیست و من استدلال شما را قبول ندارم. مخصوصاً در قم، حالا فضای نجف متفاوت بود. مخصوصاً در درس‌های خارج از نجف، در مدت کوتاهی که در نجف بودم این شرایط خیلی آنجا معمول نبود. در درس امام (ره) در نجف هم همین‌طور بود. خدا رحمت کند مرحوم حاج آقا مصطفی را یک روز امام داشت بحث بیع فضولی را می‌گفت، چند بار اشکال کرد امام (ره) جواب داد، بعد امام (ره) مکشی کرد و گفت در این مسئله نظر من و شما با هم فرق می‌کند. یعنی در خارج این جوری بود.

البته شاگردان این فضا را داشتند که حرف بزنند و فضای آزادی بود. همان‌طور که فضای ایثار و شهادت از قم شروع شد به نظر من فضای آزادی اظهار فکر و اندیشه، بیان و استدلال از قم شروع شد. این افتخار ماست که ما دو رساله عملیه داریم که دو گونه است، در برخی از مسائل این عالم و مجتهد یک گونه فتوا می‌دهد و دیگری جور دیگری فتوا می‌دهد. این خیلی مهم است.

اینکه در غرب و دنیا می‌گویند چند صدایی را ما به وجود آوردیم، این حرف ناصحیح است. در حوزه‌های شیعه همیشه چند صدایی بود و همیشه آزاد بودند، بحث می‌کردند، در کلام این گونه بوده، در تفسیر قرآن این گونه بوده، در فقه و اصول این گونه بود. این فضای آزاد را قدر بدانیم و پاس بداریم و نگذاریم کسی القا کند که حرف زدن و اظهار اندیشه و بیان در جمهوری اسلامی ایران محدودیت دارد. این گونه نیست. فضا برای بیان و نظر باید همیشه در کشور ما به تبعیت از حوزه و بزرگان ما از گذشته نهضت اسلامی و قبل از نهضت اسلامی ادامه پیدا کند.

نقش زنان در انقلاب اسلامی

امروز اگر ۲۲ بهمنی هست زنان دوشادوش مردان در تظاهرات حضور دارند. شما به صف انتخابات نگاه کنید می بینید که نیمی از صف انتخابات زنان جامعه ما هستند. به دانشگاه‌ها، دبیرستان‌ها، دبستان‌ها، بیمارستان‌ها و مراکز تحقیقاتی و حتی در صف کاندیداهای مجلس و شورای شهر نگاه کنید، می بینید که زنان امروز دوشادوش مردان در صحنه حضور پیدا کرده‌اند.

اگر ما امروز ایستادگی می‌خواهیم و از ملت ایران نام می‌بریم، نیمی از ملت ایران زنان جامعه ما هستند. هم در روز خوشحالی و هم در روز مشکلات زنان در کنار مردان هستند. کدام انقلاب بود که زنان را به صحنه آورد؟ برخی فکر می‌کنند که ایمان زنان با حضورشان در جامعه منافات دارد. امام (ره) این را روشن کرد که زن در نهضت، جامعه، اداره کشور، مدیریت، علم و دانش، سلامت و تمام مسائل اجتماعی حضور دارد و ایمانش را هم با تمام قدرت نگه می‌دارد.

آن روز که امام (ره) در پاریس زیر درخت سیب یا در هوای سرد زیر چادر برای اقامه نماز حضور پیدا می‌کرد، دوستانی که از ایران می‌آمدند گاهی دچار حیرت می‌شدند؛ می‌دیدند امام (ره) برای نماز ظهر یا مغرب ایستاده و یک صف مرد و یک صف زن است، صف دوم زنان و صف چهارم مردان هستند و این‌گونه نبود که زن‌ها پشت سر و مردها جلو بایستند و از نظر فتوای امام (ره) هم بی‌اشکال بود. برخی تعجب می‌کردند و می‌گفتند آیا می‌شود نماز خواند؟ کنار ما یک خانم ایستاده و جلوی ما همین‌طور؟ امام (ره)، امام (ره) آن نماز جماعت بود و راه راباز کرد. کسی جرئت نمی‌کرد چنین سخنی بگوید.

امام (ره) در پاریس بود، یکی از علمای بزرگ تهران که اسم نمی‌برم به نوفل لوشاتو زنگ زد و گفت از امام (ره) پرسید جایز است که زن‌ها در خیابان به تظاهرات بیایند و با صدای بلند شعار دهند؟ بحث صدای زن در تظاهرات مطرح بود. می‌گفتند اشکالی ندارد که مردها با صدای بلند مرگ بر شاه بگویند ولی زن‌ها باید در دلشان مرگ بر شاه بگویند، اگر هم می‌گویند باید آهسته بگویند و با صدای بلند نگویند. این‌گونه تفکرات بر جامعه ما حاکم بود و کسی که این تفکر را شکست و مردم را به اسلام راستین برگرداند امام (ره) بود.

اسلام و نگاه به زن

از دید اسلام، ما جنس اول و دوم نداریم. از دید اسلام ما جنس فرادست و فرودست نداریم. از لحاظ ویژگی‌های جسمی و روحی ممکن است زن و مرد با هم متفاوت باشند، اما از لحاظ انسانیت، شخصیت، فضایل و رشد، زن با مرد تفاوتی ندارد.

گاهی زن دارای ویژگی و مقامی است که دست مرد از آن مقامات به دور است. آیا از لحاظ عاطفی، ارزشی و زیبایی‌شناسی واژه‌ای معادل مادر پیدا می‌کنید؟ شما مقامی همسنگ مادر در جامعه پیدا می‌کنید؟ این مقام مخصوص زنان و بهشت زیر پای مادران است.

امام (ره) راه را برای پیشرفت جامعه ما باز کرد و به جامعه ما گفت زنان می‌توانند از ایمان و عفت خود حراست کنند، اما در عین حال در تمام مسائل مهم علمی، سیاسی و اجتماعی حضور پیدا کنند. امروز افتخار ماست که نیمی و گاهی بیش از نیمی از دانشجویان ما دختران جوان هستند. امروز افتخار می‌کنیم که در تمام صحنه‌های اجتماعی ایران زنان حضور و بروز دارند.

سخنرانی در همایش بانوی انقلاب- ۱۳۹۴/۱/۲۳

زنان و امر به معروف و نهی از منکر

زنان در بسیاری از صحنه‌ها شایستگی خود را نشان داده‌اند و نشان می‌دهند. مگر قرآن به ما نگفته و **المؤمنون و المؤمنات بعضهم اولیاء بعض**، جمله خیلی مهمی است و کمتر روی آن فکر شده است. این **بعضهم اولیاء بعض** یعنی مرد بر مرد؟ یعنی زن بر زن؟ یعنی مرد فقط بر زن یا گاهی می‌تواند زن هم در برخی از امور ولایت داشته باشد؟ عبارت قرآن در آیه شریفه این است که **و المؤمنون و المؤمنات بعضهم اولیاء بعض** یا **مرون بالمعروف و ینهون عن المنکر و یقیمون الصلاة و یؤتون الزکاة و یطیعون الله و رسوله اولئک سیر حمهم الله**.^۱ مرد و زن در کنار هم، در مسائل اجتماعی و در امر به معروف و نهی از منکر نقش دارند، که متأسفانه در جامعه امروز ما نهی از منکر را فقط و فقط در برخی از خیابان‌ها آن هم علیه زنان اعمال می‌کنند و بس.

۱. سوره توبه، آیه ۷۱.

امروز منکر ما چیست؟ امروز بزرگ‌ترین منکر ما بیکاری در جامعه و بزرگ‌ترین معروف ما توسعه کشور است. امروز بزرگ‌ترین منکر ما کم‌آبی و بی‌آبی است. چطور شد این قدر مقام منکر و معروف پایین آمد؟ چه کسی منکر و معروف را از مسائل اساسی اجتماع به چند فرع اسلامی تنزل داد؟ البته فروع اسلام هم همانند اصول و مسائل اهم جامعه مورد احترام ماست. اما اهم و مهم و نیارمندی‌های جامعه و اصل و فرع کجا رفت؟ همه کنار رفت. امر به معروف و نهی از منکر وظیفه همگان است و زن و مرد در کنار هم قرار دارند.

سخنرانی در همایش بانوی انقلاب-۱۳۹۴/۱/۲۳

دولت و تسهیل حضور زنان در صحنه مدیریتی و اجتماعی کشور

امروز دولت برای اینکه زنان جامعه ما بتوانند راحت‌تر مسیر پیشرفت و تعالی را طی کنند و در صحنه‌های مختلف مدیریت جامعه حضور پیدا کنند، ایجاد این تسهیلات را وظیفه خود می‌داند که نسبت به حضور برابر خانم‌ها و استفاده برابر آنها از فرصت‌های اجتماعی اقدامات لازم را انجام دهد. دولت تلاش خواهد کرد تا ۵۰ درصد جامعه ما بیکار و منزوی نمانند و در مقام عمل به عنوان جنس دوم باقی نمانند (ولو اینکه همه ما در زبان از خانم‌ها تعریف می‌کنیم) و فرصت‌های لازم را برای بانوان ما فراهم کند. اگر می‌گوییم سال همدلی و هم‌زبانی، همدلی که فقط در ۵۰ درصد جامعه نیست، بلکه باید در ۱۰۰ درصد جامعه تحقق پیدا کند. اگر می‌خواهیم همدلی در جامعه به وجود بیاید باید احترام به زنان در تمام سطوح حفظ شود. اگر قرار است همدلی و هم‌زبانی انجام بگیرد، در خانه‌ها خانم‌ها باید مدار و محور خانه باشند و اجازه داشته باشند در چارچوب احکام اسلام در همه مسائل اجتماعی حضور یابند و فعالیت کنند. اگر می‌گوییم اقتصاد مقاومتی، نیمی از جامعه ما زنان هستند. اقتصاد مقاومتی زمانی امکان پذیر است که از تمام نیروی انسانی جامعه به خوبی استفاده کنیم.

امروز نیمی از تحصیل کرده‌های جامعه ما دختران و بانوان هستند و اگر به آنها فرصت اشتغال و فعالیت ندهیم چگونه اقتصاد مقاومتی محقق خواهد شد؟ **من عمل صالحاً من ذکر او انثی و هو مؤمن و فلنحیینه حیات طیبه^۱**

^۱. سوره نحل، آیه ۹۷.

دیدگاه حضرت امام خمینی (ره) در خصوص حضور زنان در تظاهرات

امام (ره) در زمینه مسایل فرهنگی، یک بن‌بستی را که قبلاً فکر می‌شد باز کردند. خیلی حرف‌ها در آغاز انقلاب بود؛ بعضی‌ها می‌گفتند خانم‌ها در تظاهرات شرکت نکنند چون شعار می‌دهند و صدای نامحرم است و اشکال دارد. در ایران این مسائل مطرح بود و امام (ره) که آن زمان در پاریس بودند موضع‌گیری صریح کردند.

آن وقت که خانم‌ها باید بیایند رأی بدهند همه خم می‌شویم و احترام می‌کنیم و می‌گوییم پای صندوق آراء بیایید و شما در مسائل سیاسی و اجتماعی فرصت‌های برابر دارید. از انتخابات که می‌گذریم دو مرتبه انگار رأی و عقیده ما عوض می‌شود.

خانم‌های ما یعنی همه خواهران، دختران و مادران جامعه ما، اولاً به دین، آیین و فرهنگ‌شان معتقدند و احترام می‌گذارند، به عفت، حجاب و چارچوب‌های قانونی احترام می‌گذارند. ما نباید تصور کنیم که می‌خواهیم اسلام را پیاده کنیم و خدای ناکرده خانم‌ها می‌خواهند برعکس قوانین اسلام حرکتی داشته باشند. خانم‌ها مثل آقایان و در بسیاری از زمینه‌ها پیش‌تاز هستند. در همه راهپیمایی‌ها و مراسم‌ها می‌بینید که این چنین است.

نشست خبری با اصحاب رسانه - ۱۳۹۴/۲/۲۳

زنانوبه‌ره‌مند یا ز فرصت‌مصرف‌کننده

همان‌طور که می‌گوییم «فرصت‌برابر» باید «مصونیت‌برابر» هم برای آقایان و خانم‌ها در جامعه باشد. امروز خیاز خ... نام‌ها بار بسیار سنگین‌تر بر دوش... دارند. هم‌بار ادار هزنند گیو هم‌بار سرپرست‌فرزندانو هم‌بار بی‌عدالتی‌ها بی‌کهدر سال‌های گذشته در زندگیشان بوده‌اند و مشاهده کرده‌اند. متأسفانه در طول تاریخ مسائلی اینچنینی بوده‌اند و هنوز هم مرتفع نشده. اگر همین‌طور اجعه به خانم‌ها وجود دارد، نحوه رفتار، القا، ابداع و اجرا باید صحیح و درست و متناسب باشد.

سخنرانی در مراسم افطار با جمع‌باز فعالان تشکیلات حوزه زنان و خانواده - ۱۳۹۴/۴/۲۱

نقشه‌کشی ساختمانی کار می‌کنند. در بیمارستان‌ها که الی ماشاءالله پزشک، متخصص و پرستار داریم. در کارخانه‌ها مهندس و کارگر خانم زیاد داریم و بین مرد و زن از لحاظ حقوق، امتیاز و بازنشستگی فرقی نیست.

در دانشگاه‌ها هم همان طور که شما اشاره کردید تعداد دانشجویان دختر الان در خیلی از رشته‌ها بیشتر از پسرها هست و در مجموع کل دانشجویان هم بالاتر است. بنابراین شرایط خانم‌ها در ایران اصلاً قابل مقایسه با عربستان یا کشورهای عربی دیگر نیست. واقعاً خانم‌ها محترم هستند و فرصت برای آنها هست.

البته مقرراتی وجود دارد که باید رعایت شود و چیز سخت و پیچیده‌ای هم نیست و باید رعایت شود؛ مثل بحث حجاب یا نحوه رفتار و مسائل اجتماعی. هر کشوری مقرراتی دارد و ایران هم مقرراتی دارد. من فکر نمی‌کنم این مسئله مانع باشد. البته معنایش این نیست که نسبت به حقوق زنان هیچ اقدام دیگری نباید انجام شود. در اینکه نسبت به خانم‌ها اقدامات زیادی باید بشود، شکی نیست. من از کسانی هستم که از دوران تبلیغات انتخاباتی و الان هم در سخنرانی‌ها می‌گویم این فرصت، عادلانه و برابر نیست و مواردی هست که قبلاً نبوده و ما فضا را باز کرده‌ایم برای اینکه خانم‌ها بیایند و باید شرایط بهتر و فضا بازتر شود و این را قبول دارم.

سخنرانی در دیدار با نخبگان و کارآفرینان ایرانی مقیم امریکا (نیویورک) - ۱۳۹۴/۷/۴

حضور پررنگ بانوان در انتخابات

مسئله دیگری که می‌خواهم بر آن تأکید کنم حضور خانم‌ها و بانوان است؛ بانوان مادر سطح بسیار خوب در امور سیاسی و اجتماعی ما یک کشور مشاگردارند. ما جزو کشورهای بسیار پیشرفته‌ایم و این زمینه‌ها در منطقه بلک‌هدر جهان هستند. در مدارس، دبیرستانها، دانشگاهها، بیمارستانها، مراکز اجتماعی، خدماتی و ادارات ما خانم‌ها حضور دارند و در همه مشارکت می‌دهند. هر کجا تظاهرات اجتماعی و فرهنگی است، حضور خانم‌ها اگر پررنگ‌تر از آقایان نباشد کم‌رنگ‌تر نیست.

خانم‌ها بیکه‌صالح هستند باید در انتخابات مجلس شورای اسلامی و همچنین خبرگان هبری، بهویژه مجلس شورای اسلامی ایستنا محض و پیداکند و ایتر کیدر دنیا بر ایما اهمیت دارد. فرقی نمی‌کند که نمایند مجلس شورای اسلامی یا باشد یا خانم، اما تعداد قابل ملاحظه‌ای از دید افکار عمومی جهان اهمیت دارد.

رد، برای اینکه هوای این کشور را در ککنند که در این کشور هیچ چیز بر مبنای جنسیت نیست بلکه بر مبنای شایستگیهاست. بنا بر این از خانمهای که در سراسر کشور خودشان را شایسته می بینند و برای این مسئولیتاً مادگیدارند می خواهیم که برای ثبت نام اقدام کنند و ان شاء الله این انتخاب را تمناً بپسندند و حد توانسجامی بیشتر شود.

مصاحبه نگار: مبارز دیدار / ستاد انتخابات کشور - ۱۳۹۴/۹/۳۰

نقش زنان و بانوان در انقلاب اسلامی

«...زنان و بانوان ما از روز اول نهضت اسلامی در صف مقدم این مبارزه و نهضت بوده اند. آن گاه که خیل اجتماعات مردم برای پیروزی نهضت اسلامی خیابانهای کشور را زینت بخشیده بود، در همه آثار آن از فیلمها و عکسها به خوبی نمایان است که نقش زنان ما تا چه حد پررنگ و نقش آفرین بوده است...»

[سخنرانی در همایش زنان، اعتدال و توسعه - ۱۳۹۴/۱۱/۱۸]

امام خمینی، ایجاد فضای باز برای حضور زنان در جامعه

«...البته سخن از اعتدال است. همواره دو تفکر در جامعه ما نمود و نضج داشته است؛ هم تفکر افراط و هم تفکر تفریط. کسانی که می گفتند در مبارزه و نهضت زنان همه جا، به همه صورت و همه شکل و در هر مسیر و هر گونه خواستند، باید باشند و در طرف مقابل، کسانی که می گفتند حضور زنان در خیابان و شعار و صدای آنها مورد ایراد و اشکال است و گاهی آن را خلاف شرع و نامشروع می دانستند.

در پاریس در همان هفته های اولیه، که امام (ره) هفته های آخر تبعید خودشان را در سرزمین غرب می گذراندند، با چند سؤال از امام (ره) مواجه بودیم. یک سؤال از تهران بود. نام نمی برم. یکی از علمای بزرگ تلفن کرده بود که در اینجا مورد بحث است که زنها هم به خیابان می آیند و با صدای بلند می گویند «نهضت ما حسینی است، رهبر ما خمینی است» و سایر شعارها. این زنها که در خیابان شعار می دهند، صدایشان را نامحرم می شنود و این چطور می شود؟ براساس صحبت آن عالمی که زنگ زده بود، فتوای بعضی بر این است که زنها یا شرکت نکنند یا حداقل شعار ندهند. ممکن است الآن برای شما این سؤال کمی خنده آور باشد، اما این جزء تاریخ تحول حرکت زنان ما در جامعه است. من می خواهم به شما بگویم که شما تا به امروز راه سختی را پیموده اید و این راه، آسان نبوده است. پاسخ امام (ره) روشن بود. ایشان فرمود: زنها می توانند هم به خیابان بیایند و هم شعار بدهند و این حرفها چیست؟

سؤال دومی که همان‌جا مطرح بود این‌که امام (ره) در هفته‌های اولیه‌ای که آمد، کم‌کم هوا سرد شد و در همان حیاط زیر درخت سیب چادری زده شد و ایشان نماز جماعت هم ظهر و عصر و هم مغرب و عشاء را زیر چادر اقامه می‌کردند. هم زن‌ها و هم مردها، پسرها، دخترها و دانشجویها از کشورهای مختلف می‌آمدند. ایشان که به نماز می‌ایستادند، زن و مرد کنار هم می‌ایستادند. گاهی صف دوم خانم‌ها و صف سوم آقایان بودند و نصف صف زن و نصف مرد بودند. برخی از افراد که از ایران می‌آمدند، می‌گفتند این‌چطور نمازی است. این نماز باطل است. این‌گونه که نمی‌شود نماز خواند. چرا چادری بین زن‌ها و مردها وجود ندارد؟ چرا زن‌ها پشت سر نمی‌ایستند؟ گاهی از امام (ره) سؤال می‌کردند و امام (ره) می‌گفت این نماز اشکالی ندارد. چون به فتوای امام (ره) اشکالی ندارد که زن جلوی مرد بایستد و صف جلو، زن و صف پشت سر، مرد باشد. برای خیلی افراد جای تعجب بود؛ اگر فیلم نماز جماعت نوفل لوشاتو را داشته باشید که هست، می‌بینید که صف‌های نماز چگونه تشکیل شده است.

امام (ره) راه را باز کردند. انقلاب که پیروز شد، سال‌های اولیه انقلاب من هم به عنوان عضو و رئیس شورای سرپرستی صدا و سیما در سال‌های ۵۹، ۶۰، ۶۱ و ۶۲ از طرف مجلس شورای اسلامی در صدا و سیما بودم. یکی از سؤالات این بود و برخی به ما نامه می‌نوشتند که چرا اخبار این‌گونه گفته می‌شود؟ یک مرد و یک زن نشسته و بخشی از خبر را مرد و بخشی را زن می‌خواند. این چه کاری است؟ نمی‌شود این‌گونه کنار میزی روی یک صندلی خانم و روی صندلی دیگر آقا باشد. اینها را عده‌ای شبهه و اشکال می‌کردند و برخی بحث می‌کردند که آیا زن می‌تواند در انتخابات شرکت کند؟ زن هم رأی بدهد؟ می‌گفتند اگر زن بتواند رأی دهد، معنایش این است که به بیانی در ولایت، تولیت و اداره جامعه نقش دارد. بنابراین زن‌ها می‌توانند پای صندوق آراء، رأی بدهند؟ این چیزهایی که الآن می‌گوییم، چون حل شده، به نظر شما مسائل ساده و گاهی عجیب است. ما توانسته‌ایم از همه این مراحل عبور کنیم.

زمانی بود که برخی معتقد بودند رفتن دختری به دبیرستان هم با موازین اسلامی همخوانی ندارد تا چه برسد به دانشگاه رفتن و سر کلاس دانشگاه نشستن. خیلی حرف و حدیث بود. البته این روند که من می‌خواهم بگویم، ویژه ایران نیست، بلکه در تاریخ جهان این‌چنین است. شما می‌دانید که چند قرن پیش در دانشگاه‌های انگلیس ورود زن و دختر ممنوع بوده است. همین الآن هم شما به دانشگاه کمبریج و آکسفورد بروید، می‌بینید که روی برخی از درها نوشته که این ویژه آقایان است. روی سنگ‌نوشته‌ای که مربوط به قرن‌ها پیش است آمده که زن حق ورود به دانشگاه نداشت. در دهه‌های پیش، در قرن بیستم در بسیاری از

کشورهای اروپایی زن‌ها حق رأی نداشته‌اند. شما می‌دانید در سوئیس که این همه انتخابات برگزار می‌شود و در هر بحث مهمی مردم پای صندوق انتخابات می‌آیند و رأی می‌دهند، تا سال ۱۹۷۴ زن حق رأی نداشته است و از سال ۱۹۷۴ زن حق رأی پیدا می‌کند. اساساً زنان جامعه ما برای ورود در مسائل آموزشی مشکلات فراوانی را گذرانده‌اند تا به اینجا برسند و بتوانند وارد دانشگاه‌ها بشوند و تحصیلات علم خود را تا هر کجا که می‌خواهند، انجام دهند...»

[سخنرانی در همایش زنان، اعتدال و توسعه - ۱۳۹۴/۱۱/۱۸]

نقش اساسی زنان در بخش اقتصادی و حذف فاصله جنسیتی در ایران

«...در مسائل اقتصادی گرچه زن‌ها حضور داشتند، اما در بسیاری از موارد یا اغلب موارد به عنوان نیروی کار دست دوم بودند به این معنا که تحت فرمان مرد بودند. در تمام ایلات و عشایر از الآن تا قدیم این‌طور بوده که معمولاً کارها را خانم‌ها انجام می‌دهند. همه لبنیاتی که به بازار می‌آید، محصول کار خانم‌هاست. در کشاورزی، باغداری، هنرهای دستی، بافت فرش و گلیم در بسیاری از نقاط کشور ما زن‌ها نقش اساسی دارند، اما همواره درآمد در بخش اقتصادی در اختیار مرد بود و مرد آن مقدار که می‌خواست در اختیار زنان قرار می‌داد. پس حضور اقتصادی داشتند، اما اینکه چقدر بهره اقتصادی از کار و تلاش خودشان ببرند، در بسیاری از موارد دستشان باز نبود.

در دنیای امروز و در جامعه ما در زمینه آموزش فکر کنم فاصله جنسیتی تقریباً وجود ندارد. در دبستان، دبیرستان و دانشگاه دختران و بانوان ما در کنار مردان و پسران حضور دارند و گاهی هم در برخی رشته‌ها جمعیت آنها از جمعیت مردان بیشتر است؛ حتی توانسته‌اند به مقامات بالای علمی دست پیدا کنند. امروز زنان ما بحمدالله در بسیاری از زمینه‌ها نقش بسیار ارزشمندی به عنوان معلم، دبیر، استاد، محقق و پژوهشگر دارند. در بخش بهداشت و درمان هم حضور خانم‌ها بسیار چشمگیر و فعال است و در این زمینه‌ها یا شکاف‌ها و فاصله‌های جنسیتی یا نیست یا بسیار کم است. در بخش اقتصاد هم روز به روز نقش زنان پررنگ‌تر می‌شود...»

[سخنرانی در همایش زنان، اعتدال و توسعه - ۱۳۹۴/۱۱/۱۸]

حضور فعال بانوان، عامل حذف فاصله جنسیتی

«...امروز در فناوری‌های نو می‌بینید که خانم‌ها حضور دارند و در آی تی و آی سی تی، نانو، بیوتکنولوژی و خیلی از علوم می‌بینیم که خانم‌ها حضور و نقش بسیار فعالی دارند و گاهی نقش آنها از مردها هم در برخی از زمینه‌ها بیشتر است. این مشکل را زن‌ها قدم به قدم دارند رفع می‌کنند. البته همه‌جا باید خود خانم‌ها پیشقدم شوند. اینکه فکر کنیم خانم‌ها بنشینند و با ارائه مقاله، نقد یا انتقادی مشکلات خانم‌ها و بی‌عدالتی نسبت به آنها رفع شود، امکان‌پذیر نیست. زن‌ها باید حضور پیدا کنند، فعال شوند، سخن بگویند، نقد کنند و نقش خودشان را به رخ جامعه بکشانند. تا خانم‌ها نیایند و در کاری حضور پیدا نکنند و نقش آنها روشن نشود، مشکل حل نمی‌شود؛ حال‌در هنر، آموزش، بخش اقتصاد و دیگر زمینه‌ها؛ زن‌ها باید حضور پیدا کنند...»

[سخنرانی در همایش زنان، اعتدال و توسعه - ۱۳۹۴/۱۱/۱۸]

پذیرش توانمندی بانوان در عرصه‌های مختلف

«...شخصی از افراد فعال و استادان بیوتکنولوژی که امروز صادرکننده این محصول به دنیاست، خانمی است که همین‌جا هم سخنرانی کرد. بنابراین خانم‌ها خودشان باید بیایند. عذر می‌خواهم این جمله را می‌گویم، ما مردها گاهی در برخی مسائل دیرباور هستیم و از جمله راجع به توانمندی خانم‌های عزیز و گرامی. مردهای جامعه ما باید با چشم این توانمندی را ببینند. من وقتی در دانشگاه تهران در دهه چهل دانشجو بودم، در کلاس ما یکی دو نفر خانم باهوش و با استعداد بودند و معمولاً هم نمره‌های بالایی داشتند. من در حوزه در قم درس خوانده بودم و آن موقع در حوزه اصلاً رسم نبود که طلبه در میان خانم‌ها حضور داشته باشد. آن زمان در حوزه علمیه تفکیک جنسیتی به طور کامل بود. برای خود من قابل باور نبود که در درسی هم‌کلاسی من که دخترخانم است، از من نمره بیشتری داشته باشد. من در کلاس دانشگاه در مقام عمل باور کردم. دیدم که این نیست؛ یعنی فرقی بین مرد و زن وجود ندارد و بعد من همین را در مجلس شورای اسلامی بعد از انقلاب به چشم دیدم که خانم‌هایی به عنوان نماینده در مجلس شورای اسلامی فعال بودند و بدون اغراق و مبالغه اگر بهتر از نماینده مرد کار نمی‌کردند، نقش آنها کمتر نبود.

پس ما باید با چشم ببینیم و باید زن‌ها حضور پیدا کنند و این حضور را باور کنیم. باید بدانیم خانم‌ها توانمند هستند و در علم و دانش، هنر و اقتصاد زن‌ها همانند مردها و در بعضی از رشته‌ها بهتر می‌توانند نقش خودشان را ایفا کنند. ما امروز دنبال رشد و توسعه هستیم. مگر امکان‌پذیر است کشوری بخواهد در

مسیر توسعه قرار بگیرد و پنجاه درصد جمعیت آن کشور در مسیر توسعه حضور نداشته باشد؟ ما می‌خواهیم رشد کنیم، ارزش افزوده را بالا ببریم و در تولید علم، کالا و خدمات زنان ما همانند مردها می‌توانند حضور پیدا کنند و نقش خودشان را ایفا کنند. این ظرفیت، قدرت، استعداد و پتانسیلی که در خانم‌ها وجود دارد، ما به عنوان دولت و خدمتگزاران شما باید زمینه را فراهم کنیم تا شما در مسیر تعالی هر کجا که لازم است، حضور پیدا کنید، فعالیت کنید و کار و توان خودتان را به نمایش بگذارید و قدم به قدم این فاصله بین مرد و زن و این عدم تناسب به تناسب و اعتدال دست یابد...»

[سخنرانی در همایش زنان، اعتدال و توسعه - ۱۳۹۴/۱۱/۱۸]

بازگشایی فضای اقتصادی جامعه برای حضور فعال بانوان

«...باید بین علم و اقتصاد و علم و سیاست تناسب و تعادل باشد. این نمی‌شود که خانم‌ها در علم و دانش دوشادوش مردها پیش بیایند، اما وقتی به اقتصاد می‌رسد، آنقدر موانع پیش پای آنها باشد که نتوانند همانند مردها فعال باشند، یا اگر هم فعال شدند ارزش کار آنها کمتر محاسبه شود و این غیر قابل قبول است؛ مخصوصاً در بخش مدیریت جامعه. حالا خانم‌ها در بخش علم و بهداشت تقریباً از موانع در حال عبور کردن هستند و به نظر من، عبور کرده‌اند. امروز فاصله‌ها خیلی اندک است. آمارهای بین‌المللی هم همین را می‌گویند. در زمینه اقتصاد هنوز فاصله داریم. این فاصله را باید جبران کنیم...»

[سخنرانی در همایش زنان، اعتدال و توسعه - ۱۳۹۴/۱۱/۱۸]

نقش زنان قم در قیام روز ۱۵ خرداد

«...من یادم نمی‌رود روز ۱۵ خرداد در قم همه ما در صحن متحیر مانده بودیم که حالا چه بکنیم، امام (ره) را هم دستگیر کرده بودند، وقتی زن‌های پایین شهر قم آمدند چادرها را به کمر بسته بودند، دستشان شمشیر بود و فریاد می‌زدند «یا مرگ، یا خمینی» و ریختند داخل صحن. اصلاً این زن‌ها که آمدند همه چیز را به هم ریختند، در بعضی از زمینه‌ها بانوان ما، پیشتاز بودند امام (ره) فرمود اثر خانم‌ها در انقلاب از مردها بیشتر بوده است. این تعبیر امام (ره) است. زن‌ها بودند که به خیابان‌ها ریختند و درکنار مردها این انقلاب را به پیروزی رساندند. و الحمدلله آموزش و پرورش جزء جاهایی است که خانم‌ها در تعلیم و تربیت بسیار نقش دارند و این کار بسیار ارزشمند است...»

[سخنرانی در مراسم افتتاح ۳۱۵ طرح آموزشی، ورزشی و پرورشی - ۱۳۹۴/۱۱/۲۱]

توانمند سازی بانوان در عرصه‌های سیاسی کشور

«...جمله‌ای را می‌خواهم تکمیل کنم؛ من یادم نرفته که گفتم شما خانم‌ها هم در آموزش، بهداشت و حتی در اقتصاد حرکت‌های خوبی کردید، اما در توانمندسازی سیاسی و حضور سیاسی و مدیریت هنوز به آن نقطه نرسیده‌ایم که باید خانم‌های ما برسند. برای این کار باید برنامه‌ریزی کنیم و همه باید دست به دست هم بدهیم. در کشور هر کجا خانم‌هایمسئولیت دارند و فرماندار هستند، خیلی خوب کار می‌کنند و مسئولیت را به خوبی احساس می‌کنند و رسالتشان را انجام می‌دهند. خانم‌هایی که معاون استاندار و وزیر هستند یا رئیس سازمان‌ها هستند و خانمی که‌هاخیراً و برای اولین بار بعد از انقلاب در سفارت به عنوان سفیر انتخاب شد و خانم‌هایی که امروز در دولت هستند و انجام وظیفه می‌کنند، من نمی‌خواهم تعارف کنم یا سخنی به اغراق بگویم، بینی و بین الله ما تفاوتی بین مردان و زنان ندیدیم...»

[سخنرانی در همایش زنان، اعتدال و توسعه - ۱۳۹۴/۱۱/۱۸]

نه فمینیستی و نه تحجر؛ حضور فعال بانوان در جامعه

«...می‌گویند خانم‌ها باید وظیفه مادری را انجام دهند. اهلاً و سهلاً، وظیفه فقط مادری است، وظیفه پدری چه می‌شود! می‌دانیم که در جامعه ما زنان در خانه رسالت سنگینی را دارند. همه ما می‌دانیم مادری و تربیت فرزند چقدر مهم است، ولی نسبت به تربیت فرزندان تمام وظیفه بر دوش مادر است و پدر وظیفه ندارد؟ پدر هم وظیفه دارد. چطور پدر می‌تواند بیرون کار کند و وظیفه پدری را هم انجام دهد، اما خانم نمی‌تواند بیرون کار کند، وظیفه مادری را انجام دهد؟ ما تفکرات فمینیستی را قبول نداریم، اما تحجر را هم نمی‌پذیریم. برخی نمی‌دانم بر چه مبانی‌ای چنین می‌گویند؛ ما هرچه کتاب قدیمی‌ها را خواندیم چیزی پیدا نکردیم. مگر پشت جلد چیزی بوده و ما ندیده باشیم. ما هر چه فقه، اصول، تفسیر، سیره ائمه و ... را خواندیم، ندیده‌ایم که گفته باشند زن باید در خانه برای همیشه حصر بماند. حال اگر شما کتابی از قدیم خوانده‌اید، برای ما بیاورید، ببینیم این مسائل را کجا نوشته؟

این جمله را می‌گویم، هرچند گفتن آن سخت است. بعضی‌ها مثل اینکه مقام فاطمه زهرا (س) را هم به زور می‌خواهند بپذیرند. آن مقام و عظمتی که آن بانوی بزرگ داشته. خود زندگی فاطمه زهرا (س) به ما نشان می‌دهد که زن‌ها لیاقت و استعداد هر مقامی را دارند. در این همایش، دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی تلاش کنیم اعتدال را به عنوان گفتمان و همه ابعاد آن را به خوبی تبیین کنیم و تلاش کنیم توسعه را به عنوان آرزوی ملت ایران تبیین کنیم و بگوییم زنان چه نقشی در جامعه ما و در توسعه باید داشته باشند. اگر

نگذاریم بانوان ما از فرصت‌هایی که خداوند و جامعه برای آنها مقرر کرده، استفاده کنند، بدانید ظلم بزرگی به زنان و ایران آینده کرده‌ایم...»

[سخنرانی در همایش زنان، اعتدال و توسعه - ۱۳۹۴/۱۱/۱۸]

زنان در مسیر توسعه اجتماعی، اقتصادی و علمی

«ما خوشحالیم که امروز در دنیای اسلام بانوان و زنان ما مسیر علم و دانش را انتخاب کرده‌اند؛ که علم و دانش تنها فریضه مردان نیست؛ که فریضه بر مسلم و مسلمه است. بر همه لازم است که طریق علم و دانش را بپیمایند و ما خوشحالیم که در ایران بیش از ۵۰ درصد دانشجویان دانشگاه‌های ما را دختران و زنان تشکیل می‌دهند. ما خوشحالیم که بسیاری از متخصصین و اساتید دانشگاه ما را بانوان تشکیل می‌دهند. ما خوشحالیم که بار فناوری‌های به روز را بسیاری از زنان بر دوش دارند. ما خوشحالیم که بسیاری از اطبا و پزشکان و متخصصان ما را زن‌ها تشکیل می‌دهند...»

[سخنرانی در دیدار با علما و نخبگان پاکستانی - ۱۳۹۵/۱/۷]

حمایت جدی شرع منور اسلام از بانوان

«...از آغاز اسلام یکی از بخش‌های جامعه‌ای که مورد حمایت جدی شرع منور اسلام قرار گرفت، بانوان بودند. ما می‌دانیم در دنیای آن روز چه در شبه‌جزیره عربستان و چه در جوامع دیگر، چه در غرب و چه در شرق چه ایران آن زمان چه روم آن زمان، چه از دید فلاسفه، چه از دید صاحب‌نظران مسائل اجتماعی، زن هم وزن مرد نبوده است. تفکر این بوده است که زن برای مرد آفریده شده است، نه اینکه مرد و زن در کنار یکدیگر برای کمالات انسانی خودشان و برای اطاعت خداوند آفریده شده‌اند و این خیلی مهم بود که این دیدگاه عوض شود، آن هم در شبه‌جزیره عربستان که اساساً دیدگاه نسبت به زنان خیلی بدتر بود و در موقع ظهور اسلام هم شرایطی پیش آمده بود که حتی معمول و مرسوم شده بود که دختران را زنده به گور می‌کردند؛ همان تعبیری که قرآن مجید دارد «و اذا بشر احدکم بالانثی ظل وجهه مسوداً و هو کظیم» و این خیلی مهم بود که وقتی خداوند دختری را به آنها عنایت می‌کرد، این را برای خودشان یک ننگ می‌دانستند و می‌گفتند؛ این ننگ باید دفن بشود تا این ننگ از جامعه و خانواده ما پاک شود.

در آن شرایط اسلام آمد و مرد و زن را در کنار همدیگر قرار داد. **من نکر و انثی** در کنار هم قرار داد و معیار را ارزش‌های انسانی و اخلاقی قرار داد. معیار را تقوا قرار داد. «**من عمل حیاتی من نکر او انثی و هو**

مومن فلحنیه حیاہ طیبه مرد و زن را در کنار هم قرار داد. قانتات را در کنار قانتین، مستغفرین و مستغفرات را در کنار هم قرار داد. حافظین و حافظات را در کنار هم قرار داد. همه آیات قرآن مجید نشان می‌دهد که زن‌ها همانند مردها در زندگی فردی و اجتماعی و در عزتشان و در کرامت انسانی‌شان مثل هم هستند و هیچ تفاوتی وجود ندارد و بلکه بالاتر. قرآن به صراحت به ما می‌گوید یک زنی که تقوایش بیشتر است، از مرد بالاتر است و اگر مردی تقوایش بیشتر است، از زن بالاتر است.

بنابراین اساساً معیار، جنسیت نیست. معیار زن بودن یا مرد بودن نیست. زن و مرد دو جنسی هستند که در کنار هم مکمل یکدیگرند و البته هر کدام ویژگی خاص خودشان را دارند که آن یک بحث دیگری است. برای اینکه هر کدام مسئولیت‌های خاصی در درون خانواده و در جامعه علاوه بر مسئولیت‌های عمومی که زن و مرد با هم شریک هستند، دارند و به همین دلیل زندگی فاطمه زهرا (س) بهترین الگو برای کمالات فردی آن بانو، برای زندگی که در داخل خانه داشت، برای تربیت فرزندان و برای مسئولیت اجتماعی و سیاسی است. در آن زمان اصلاً سابقه نداشت که بانویی در حضور جمع وارد مسجد شود؛ یعنی بالاترین سطح اجتماعی و سیاسی آن زمان بود. یعنی همه مسئولین حکومتی، خلیفه وقت در مسجد جمع بودند و حضرت فاطمه زهرا (س) آنجا نطق و سخنرانی کرد و مبانی اعتقادی را بیان نمود و دیدگاه خودش را تبیین کرد. مبانی سیاسی و اقتصادی را بیان کرد. فلسفه احکام را بیان کرد. این نشان می‌دهد که یک بانو در مقطع زمانی خودش چه مسئولیت‌های بزرگ سیاسی و اجتماعی را بر دوش دارد. این نکته‌ای است که باید از زندگی فاطمه زهرا (س) بیاموزیم. گاهی می‌شود که زن‌ها برای بیان یک نکته سیاسی و اجتماعی، مناسب‌تر از مردها هستند، چون آن زمان امیرالمومنین (ع) هم بودند. اما آن بحثی که فاطمه اطهر (س) در مسجد مطرح کرد طرح آن بحث برای فاطمه (س) مناسب‌تر بود تا اینکه امیرالمومنین (ع) آن را مطرح کند.

اینجا نشان می‌دهد که گاهی اوقات در بعضی از مسائل مسئولیت اجتماعی و سیاسی بانوان حتی از مردان هم بیشتر و بالاتر است و مناسب‌تر است که آنها وارد صحنه بشوند، آنها حرف بزنند، آنها تبیین کنند. امروز هم در شرایط اجتماعی ما پیش می‌آید در یک مقاطع و جایگاههایی، که خانم‌ها بهتر می‌توانند از مسائل مهم اجتماعی و سیاسی ما دفاع کنند، حرف بزنند و برای جامعه تبیین کنند...»

حضور زنان در مسائل اجتماعی و سیاسی انقلاب و بعد از انقلاب

«...مسئله زن بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در کشور ما بحمدالله در یک مسیر صحیح و درستی قرار گرفت. یعنی قبل از انقلاب جامعه ما دو قسمت می شد. بعضی با دیدگاه تحجر به زن نگاه می کردند. می گفتند زن نباید از خانه خارج شود. مسئولیت های زن منحصرأ در داخل خانه است. حتی بعضی مخالف بودند که زن در تظاهرات قبل از انقلاب بیاید. می گفتند زن که نمی تواند شعار بدهد. چون نباید نامحرم صدای زن را بشنود. عین بحث ها در نوفل لوشاتو مطرح بود. از تهران تماس می گرفتند با امام (ره) صحبت می کردند و برای امام (ره) پیام می دادند. امام (ره) این راه را باز کرد و روشن شد که در مسائل اجتماعی و سیاسی زن ها در کنار مردها هستند و در یک بیانی امام (ره) می گوید سهم زن ها در انقلاب اگر از مردها بیشتر نباشد کمتر نیست و این خیلی مهم است.

حضور زنان برای پیروزی انقلاب اسلامی بسیار مؤثر بود. در دفاع مقدس بسیار مؤثر بود و امروز پای صندوق آراء چقدر مؤثر هست و بعضی ها که آن همه ایراد می گیرند و نکاتی مد نظرشان هست، پس چرا امروز زن ها را پای صندوق آراء دعوت می کنیم؟ تشویق شان می کنیم که رأی آنها در افرادی که انتخاب می شوند، تأثیرگذار است. خانم ها در شورای شهر حضور دارند. در مراکز دیگر حضور دارند. در مجلس شورای اسلامی و در دولت حضور دارند. در بخش هایی از قوه قضاییه حضور دارند. نقش خودشان را ایفا می کنند و این بسیار مهم است که هم حجاب و عفت حفظ می شود. هم مسائل اخلاقی مد نظر هست و هم مسئولیت لازم توسط بانوان و خانم ها اجرا و عملیاتی می شود.»

[سخنرانی در جلسه هیأت دولت - ۱۳۹۵/۱/۱۱]

امام خمینی (ره)، تحجرزدایی برای حضور بانوان

امام (ره) تحجرزدایی کرد و صحنه را برای حضور بانوان آماده کرد. از آن طرف یک عده ای هم نظریه ابتدایی داشتند. می خواستند از زن به عنوان یک کالا استفاده کنند که هم فرهنگ ما ایرانی ها این موضوع را نمی پسندد و قبول ندارد و هم اینکه همه معیارهای اسلامی با آن مخالف است و اساساً مقام و منزلت زن را نباید پایین آورد. زن باید مقام و منزلت و کرامت انسانی را داشته باشد. الحمدلله امروز زنان ما در همه مراکز مدیریتی و تصمیم گیری حضور دارند و فعال هستند. نقش بسیار ارزشمندی دارند و در برخی از هنرها در برخی از خلاقیت ها نقش زن ها از مردها هم بیشتر است. زن ها همیشه در گذشته در بخش کشاورزی و در بخش های دیگر حضور داشته اند و همیشه فعال بوده اند. امروز هم الحمدلله در بخش های

مختلف مدیریتی، اجتماعی، دانشگاهی، علمی و تحقیقاتی حضور دارند و نقش خودشان را ایفا می‌کنند...»

[سخنرانی در جلسه هیأت دولت - ۱۳۹۵/۱/۱۱]

نقش بانوان در تحکیم خانواده

«...البته نقش زن‌ها در داخل خانه و نقش مادری آنها نباید فراموش شود. اگر ما می‌خواهیم که مشکلات اجتماعی مان حل شود، باید از خانواده آغاز کنیم. باید از تحکیم خانواده آغاز شود. امروز بخش بزرگی از مشکلاتی که داریم، ریشه‌اش از داخل خانه‌ها است. بنابراین ما نباید این نکته را فراموش کنیم که زن مسئولیت اجتماعی و سیاسی دارد. در اقتصاد می‌تواند حضور داشته باشد. در علم و فرهنگ و سیاست می‌تواند حضور داشته باشد، اما در عین حال آن نقشی که باید در داخل خانه داشته باشد، آن نقشی که باید برای تحکیم خانواده بر عهده داشته باشد آن نقشی که باید به عنوان یک مادر به عهده داشته باشد، آنها را نباید از یاد ببریم و این‌ها قابل جمع است که یک بانویی مادر بسیار خوبی باشد، یک عنصر فعال اجتماعی هم باشد، از علم و دانش هم برخوردار باشد، نقش خودش را در فرهنگ و سیاست هم ایفا کند. زنان ما در مجموع مسئولیت بسیار سنگینی را هم برای خودشان و هم برای فرزندانشان و هم برای جامعه و کشورشان دارند که ان‌شاءالله با تبعیت از فاطمه اطهر (س) این مسیر ادامه پیدا می‌کند...»

[سخنرانی در جلسه هیأت دولت - ۱۳۹۵/۱/۱۱]

حضور فعال بانوان در مجلس و شوراها

«...اما نکته آخر، البته اینکه سرکار خانم خواستند، خوب شد خانم‌های ما در شوراها عددشان خیلی بالا نیست والا هرچه ... بود امروز از ما می‌گرفتند البته خوشحالم از اینکه حدود ۳ هزار نفر از بانوان ما در شوراها فعال هستند، الحمدلله در مجلس دهم با رقم خوبی خانم‌های ما هم حضور خواهند داشت. ما این را هم باید باور کنیم که بانوان ما دارای همان استعداد، لیاقت، قدرت فکری مردها هستند. دلیلش حضور آنها در دانشگاه‌ها، علم، دانش و تخصص آنهاست. عالمان بزرگ، اساتید دانشگاه، دبیران، پزشکان، متخصصان و این حرف‌ها باطلی است که فکر کنیم مردها فکرشان خیلی قوی است خانم‌ها فکرشان ضعیف‌تر است این طور نیست. ان‌شاءالله ما از همه فرصت‌های موجود کشورمان باید استفاده کنیم. از فکر، توان، دانش و علم بانوان جامعه ما که یا مادران ما هستند یا خواهران و دختران ما هستند باید استفاده کنیم.»

سبک زندگی ما باید اسلامی شود. یک جا از این سبک زندگی اسلامی هم احترام به بانوان و خانم‌ها در جامعه است. همان طور که پیغمبر احترام می‌کرد، همان رفتاری که امیرالمؤمنین با فاطمه اطهرش داشت همان رفتاری که پیغمبر با دختر عزیزش داشت، جامعه ما باید همان مسیر را ان شاءالله ادامه دهد. ...»

[سخنرانی در همایش بزرگ شوراها - ۱۳۹۵/۲/۹]

حضور ۱۸ نماینده بانو در مجلس دهم

«...همچنین من به ملت بزرگ ایران به خاطر انتخابات شکوهمند و آنچه در هفتم اسفند سال گذشته و دهم اردیبهشت امسال رخ داد تبریک می‌گویم که بهترین‌ها را پای صندوق آرا برگزیدند و امروز خوشحالیم مجلس شورای اسلامی آینده ما که از خرداد شروع به کار می‌کند، به حول و قوه الهی دولت با هماهنگی بیشتر با دو قوه دیگر بتواند وعده‌هایی که به مردم داده و عهدی که با همدیگر در خرداد ۱۳۹۲ داشتیم را به خوبی به مقصد برسانیم و دست به دست هم دهیم، مخصوصاً که برای اولین بار است که مجلس شورای اسلامی هجده نماینده خانم دارد که یک رکورد از بانوان کشور است. ما خوشحالیم بانوان عزیز ما در همه صحنه‌ها در مقطع تحصیل، کار، تلاش، کوشش، در دنیای سیاست، در دولت و مجلس و قوای مختلف همه جا حضور دارند و این هم از آثار بعثت پیامبر عظیم‌الشأن اسلام بود که زنان را به صحنه آورد و گفت مرد و زن، عرب و عجم، کوچک و بزرگ، روستایی و شهری، سیاه و سفید هیچ کس بر هیچ کس امتیازی ندارد مگر به تقوی؛ فقط پاکدامنی و تقواست که معیار بزرگی و عظمت یک انسان است، اما فرقی بین مرد و زن وجود ندارد...»

[سخنرانی در همایش روز کارگر - ۱۳۹۵/۲/۱۲]

استفاده از علم، دانش و هنر بانوان در جامعه

«...ما به تمامی سرداران، فرهیختگان و عالمان مان افتخار می‌کنیم؛ به مردان و زنان و به همه فخر می‌کنیم. درست است که گفته‌اند باید از فرصت استفاده و از علم، دانش، هنر، کار و کوشش بانوانمان به خوبی استفاده کنیم. این حرف درست است. باید ما از بانوان در مدیریت بخش‌های مختلف کشور استفاده کنیم. الحمدلله امروز در حوزه‌های علمیه هم بانوان طلبه حضور پیدا کرده‌اند؛ عالمان، فقیهان، فیلسوفان؛ الحمدلله در رشته‌های مختلف علمی، تفسیر قرآن، نهج البلاغه، حدیث و... شیعه و سنی حضور پیدا کرده‌اند و به

کشور و فرهنگشان خدمت می‌کنند. باید از همه نیروهایمان استفاده کنیم و به همه نیروهای فرهیخته‌مان فخر و افتخار کنیم....»

[سخنرانی در دیدار با علما، ایثارگران و برگزیدگان استان آذربایجان غربی - ۱۳۹۵/۳/۱۰]

مقام والای مادر و زن از منظر اسلام

«... در اسلام زن و مرد در خلقت و هم در ایفای نقش [تفاوتی ندارند] البته زن‌ها نقش خاص خود را در برخی موارد دارند. مردها هم نقش خاص خود را دارند. اگر ما بخواهیم تقسیم کنیم و امتیاز انسان‌ها را بر مبنای کاری که انجام می‌دهند و وظیفه‌ای که به ثمر می‌رسانند، نگاه کنیم، در برخی از موارد زن‌ها وظیفه‌سخت‌تر و سنگین‌تریبر دوش دارند.

در یک خانواده فرزندی که می‌خواهد تربیت شود، فردا مدیر این جامعه و فعال اقتصادیکامعه شود و نقش خود را در این جامعه ایفا کند، بین پدر و مادر قطعاً نقش مادر بیشتر از پدر است. و از همان دیدگاههم هست که در اسلام مادر مقامی والاتر و بالاتر از پدر دارد.

آن بیان پیامبررا شنیده‌اید که طرف گفت: چه کنم؟ گفت: ابرر امک؛ برو به مادرت نیکی کن. دوباره گفت چه کنم؟ گفت برو به مادرت نیکی کن؟ و بار سوم هم فرمودند برو به مادرت نیکی کن و بار چهارم گفت: ابرر اباک؛ برو به پدرت هم کمک و خدمت کن.

مادر چنین جایگاهی دارد. زنی که این وظیفه سخت و سنگینرا بر دوش دارد، آیا مقام و جایگاهش در پیشگاه خداوند با مرد برابری نمی‌کند؟ اساساً ما چنین تفکری در اسلام نداریم که یک نوع جنسیت به نام مرد، جنس برتر باشد و یک نوع جنسیت به نام زن، نقش دوم و مقام پایین‌تر باشد؛ **وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَ حَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَ رَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَ فَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلاً**. انسان در پیشگاه خداوند دارای کرامت است...»

[سخنرانی در مراسم افطار با علما و روحانیون و ائمه جمعه و جماعات - ۱۳۹۵/۳/۲۲]

عدالت جنسیتی در میان مردان و زنان جامعه، شعار دولت یازدهم

«... یک شعار ۲۴ خرداد ۱۳۹۲ اعتدال بود و یک وجه اعتدال به مفهوم عدالت جنسیت در میان مردان و زنان جامعه ماست.

امروز زنان جامعه ما افتخارات بالایی برای ما آفریده‌اند. شاید در برخی از پست‌ها و منصب‌ها برای مردم ما عادی است. خانمی‌اگر در زمینه آموزش و پرورش، آموزش عالی، بهداشت و درمان و هنر نقشی می‌تواند ایفا کند، برای مردم عادی است چون در این سال‌ها دیده‌اند. اما برخی از مسئولیت‌ها و مدیریت‌ها و حتی ورزش که در گذشته این چنین فکر می‌شد که گویی ورزش، کار، نقش و وظیفه ویژه مردان است و بر فرض هم اگر زن باید ورزشی انجام دهد می‌تواند فقط در محیط در بسته ورزش انجام دهد؛ چه برسد به اینکه بتواند در مسابقات جهانی و بین‌المللی شرکت کند. من بر این نکته تأکید می‌کنم که امروز رسالت بزرگ زنان جامعه ایرانی ما ساختن الگوی زن مسلمان فعال اجتماعی در سطح جهان است. زن ایرانی می‌تواند این کار را انجام دهد. امروز زنان جامعه ما از لحاظ علم و دانش، المپیادهای علمی و دانشی جایگاه بالایی در دنیا از لحاظ علم و دانش دارند، حتی یک خانم ایرانی در ریاضیات برنده بالاترین مدال جهانی می‌شود. این به معنای آن است که ما در سایه انقلاب اسلامی، ضمن احترام به اخلاق و معنویت می‌توانیم در مسیر رشد قرار بگیریم.

این چه تفکری است که فکر می‌کنند امنیت و اخلاق زن فقط در داخل خانه تأمین می‌شود؟ آن هم خانه‌ای که حتماً در آن بسته و دو قفله باشد. آیا واقعاً چنین موردی هست؟ یعنی بعد از ۳۷ سال انقلاب اسلامی یک چنین تفکری در ما هست؟ اگر هست نقص ماست. اگر همچنین نقصی وجود دارد، چطور می‌شود زن اگر در خانه امنیت دارد، در خیابان امنیت نداشته باشد، در اداره امنیت نداشته باشد، در فعالیت اجتماعی امنیت نداشته باشد؟

آنچه اسلام برای ما مقرر کرده امنیت کامل مردان و زنان در کنار یکدیگر است. روایتی هست که دوران حکومت امام زمان (عج) را توصیف می‌کند که در آن حکومت زن‌ها آزادانه و با امنیت کامل از شهری به شهری به تنهایی عبور می‌کنند. این معنایش این است که در نظام اسلامی، در یک جامعه اسلامی، امنیت کامل برای زنان جامعه ما حتی در سفر از این شهر به آن شهر و از این کشور به آن کشور وجود دارد.

اگر مشکلی در امنیت وجود دارد، پس این ما هستیم که نتوانستیم امنیت را برای زنان جامعه تأمین کنیم. امروز برای توسعه کشورمان، حتی برای اقتصاد مقاومتی که امسال، سال اقدام و عمل است، مگر می‌شود کشوری از لحاظ اقتصادی پیشرفت کند و نیمی از جامعه آن در خانه بماند، در صحنه حضور پیدا نکند و در کار و تلاش حضور نداشته باشد؟ چه تفاوتی وجود دارد؟ چه تفکری است که به عنوان یک تفکر نادرست

و قدیمی در ذهن برخی باقی مانده و هنوز هم فکر می‌کنیم باید در خانه پدر سالاری باشد، در جامعه پدر سالاری باشد و در همه موارد فعالیت‌های اجتماعی مرد سالاری باشد.

ما نه مرد سالاری، نه پدر سالاری، نه مادر سالاری، نه خانم سالاریداریم، آنچه ما در اسلام داریم شایسته سالاری است و در این شایستگی هیچ تفاوتی وجود ندارد. دختران جوان ما در کنار پسران جوان ما باید از فرصت علم، دانش و فعالیت‌های اجتماعی استفاده کنند تا بتوانیم به همه اهدافی که می‌توانیم دست پیدا کنیم.

خوشحال هستیم که امروز در همه صحنه‌ها هر وقت وزیری آمد به من گفت می‌خواهم معاونی را از خانم‌ها بگذارم، معمولاً در معاونت‌های وزرا یک تحقیقی هم می‌کنیم بعد به وزیر جواب می‌دهیم، اما نسبت به خانم‌ها بلافاصله جواب مثبت می‌دهیم. شاید در جامعه ما در همین سال‌های اخیر کسی باور نمی‌کرد که معاون وزیر نفت از خانم‌ها باشد و مسئولیت پتروشیمی کشور را برعهده داشته باشد. کسی فکر نمی‌کرد استاندارد کشور به مدیریت یک خانم باشد. کسی فکر نمی‌کرد ما بتوانیم تعداد زیادی فرماندار و بخشدار از خانم‌ها در شهرهای مختلف، حتی در شهرها و استان‌های مرزی، بگذاریم....»

[سخنرانی در مراسم افطار با علما و روحانیون و ائمه جمعه و جماعات - ۱۳۹۵/۳/۲۲]

حضور پررنگ خانم‌ها در سطوح سیاسی، علمی، فرهنگی و ورزشی

شما خانم‌ها در زمینه علم خودتان تلاش کردید و امروز می‌بینید هیچ مانعی در این کشور وجود ندارد. در زمینه آموزش دادن و معلمی در سطوح مختلف آمدید این پست‌ها را گرفتید، در بخش‌های دانشگاهی و آموزش و پرورش همین‌طور که امروز برای همه طبیعی است. در ورزش قدم به قدم خانم‌ها دارند پیشمی‌آیند و می‌توانند در صحنه‌های ورزشی حضور داشته باشند. در زمینه هنر زن‌ها در کنار مردها و عین مردها و گاهی بهتر و بارزتر از مردها نقش ایفا کرده و می‌کنند. در زمینه مدیریت هم شما خودتان باید این حرکت و این اراده را در مقام عمل نشان دهید و البته دولت یازدهم با همه توان و نیرو حمایت می‌کند؛ به دلیل اینکه این فرصت اجتماعی، سیاسی و اقتصادی را حق زنان جامعه می‌دانیم و کسی فکر نکند که حضور زن در جامعه با آن وظایف مادری و وظایف خانوادگی حراست از اخلاق اسلامی، که زنان عقیف جامعه ما همواره خودشان از آن حراست کرده‌اند، منافاتی خواهد داشت.

امیدوارم روز به روز بتوانیم در مسیر تعالی‌بخشتر کشور از حضور زنانمان در فرصت‌های اجتماعی استفاده و بهره‌برداری کنیم....»

زن مسلمان فعال در صحنه‌های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی

«... امروز ما می‌بینیم پشت همین تریبون خانم فرماندار با حضورش اعلام می‌کند که زن مشکل جامعه نیست، آنچنان که برخی از تنگ‌نظران فکر می‌کنند، زن معضل جامعه نیست، آنچنان که برخی از دیدگاه‌های نادرست و غلط این چنین معرفی می‌کند، بلکه زن، فرصت و مسیر راه توسعه جامعه است.

این خانم فرماندار با حضورش اعلام کرد زن، قومیت و مذهب مشکل نیست. زنان جامعه ما با مذاهب و قومیت‌های مختلف در سراسر جامعه ایران اسلامی به خوبی می‌توانند به عنوان نیمی از جمعیت کشور کاملاً فعال در صحنه‌های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی باشند.

به اعتقاد من امروز بانوان در سایه برکت انقلاب اسلامی و آن نگاه و نظر تیزبینانه امام (ره) در جامعه فعال هستند. جامعه دیروز ما جامعه‌ای دو قطبی بود، طرف باید بگوید دین، اخلاق، مذهب، ایمان و معنویت را پذیرفته‌ام یا بگوید علم، دانش، توسعه و حضور فعال در جامعه را انتخاب کرده‌ام. چنین جامعه‌ای دو قطبی درست نیست.

خانواده‌های مذهبی و خانواده‌هایی که به ایمان، اعتقاد و معنویت خودشان معتقد بودند چنین فکر می‌کردند. البته شرایط آن جامعه هم شرایط خاصی بود که این دیدگاه را بر افکار جامعه تحمیل می‌کرد که من اگر بخواهم دخترم متدین بماند، پس حداکثر دوران دبستان یا با کمی مسامحه حداکثر دوران دبیرستان را بخواند؛ نه دانشگاه رفتن و نه در صحنه جامعه آمدن، نه فعالیت سیاسی کردن و نه عضو حزب بودن مطرح نبود، که البته آن زمان شرایط احزاب آزاد هم وجود نداشت. عده‌ای حتی شبیه می‌کردند که اگر تظاهرات خیابانی به پا می‌شود، زن هم می‌تواند حضور پیدا کند؟ برخی فکر می‌کردند باید روزی برای تظاهرات خانم‌ها و روزی برای تظاهرات آقایان باشد، یک خیابان برای تظاهرات خانم‌ها و خیابان دیگری را برای تظاهرات آقایان بگذاریم.

شما الان این حرف را شوخی تلقی می‌کنید ولی واقعاً این افکار در سال‌های ۵۶، ۵۷ در کشور ما وجود داشت. این گونه تلقی می‌کردند که یا علم یا دین، یا فعالیت اجتماعی انجام وظایف در داخل خانه و خانواده.

این چه اندیشه‌ای است که زن یا باید بتواند وظیفه خانوادگی و وظیفه مادری خود را خوب انجام دهد - که وظیفه بسیار مهمی است و شاید هیچ وظیفه‌ای به پای این وظیفه مادری نرسید که مادری بتواند بهترین

فرزندان را تحویل جامعه بدهد - یا حضور در جامعه، یا خانواده یا شغل، یا علم و دانش یا دین و مذهب، یا دنیا و یا آخرت؟ ما چنین تفکری در اسلام نداریم...»
[سخنرانی در مراسم افطار با علما و روحانیون و ائمه جمعه و جماعات - ۱۳۹۵/۳/۲۲]

سخنرانی در همایش ملی زنان

۱۳۹۳/۱/۳۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين و صلي الله علي سيدنا و نبينا محمد و آله الطاهرين و صحبه المنتجبين
السلام عليك يا فاطمه الزهرا يا بنت رسول الله يا سيده نساء العالمين من الاولين و الاخرين

روز فرخنده میلاد دخت نبی گرامی اسلام، آن دردانه فاطمه اطهر علیها السلام، همسر ولی و مادر دو امام و همه امامان (ع) و مادر شیرزن کربلا زینب کبری (س) را به همه زنان جهان، مسلمانان و به ویژه ایرانیان و شما حضار محترم تبریک و تهنیت می گویم.

همچنین سالروز ولادت امام راحل (ره) را به همه ایرانیان و انقلابیون جهان، فرهیختگان، خانواده مکرم و به ویژه اعضای خانواده ایشان که در این جمع در خدمتشان هستیم تبریک عرض می کنم. روز مادر و روز زن بر همه شما گرامی باد.

آیا با وجود شخصیتی همچون فاطمه (س) در میان زنان جهان، باز هم نیاز است که از مقام و استعداد و شایستگی و عروج زن سخن گفت؟ فاطمه ای که نه تنها الگو برای زنان بلکه الگویی برای همه انسانهاست. فاطمه یعنی شهامت، شجاعت، حق باوری، حق مداری، دفاع از حق؛ بانویی که محبت و عشق و صفا را به خانه مولایمان برد و آن را الگویی برای همه همسران جهان قرار داد. چه انتخاب زیبایی که روز ولادت فاطمه اطهر و همچنین فرزند صالحش امام راحل (ره) به عنوان روز زن و روز مادر انتخاب شده است.

این بدان معنا نیست که احترام و تکریم زنان و سخن گفتن از حقوق بانوان به این روز اختصاص یابد. اما روز زن و نام فاطمه همان علامتی است که راه را گم نکنیم و بدانیم مسیر راه تعالی بانوان و همه انسانها در چه مسیری قرار دارد.

ما طبق معیارهای اصیل اسلامی، نه مرد را جنس اول می‌دانیم و نه زن را جنس دوم. زن و مرد را در برابر یکدیگر نمی‌بینیم، زنان در کنار مردان و هر دوی آنها عین هم و مانند هم دارای مقام و کرامت انسانی هستند. نه زن برتر است و نه مرد بالاتر. نه این فرودست و نه آن فرادست است. نه این دون است و نه آن عالی است. هر دو من نفس واحده هستند.

در تاریخ ایرانما، از قرن‌ها پیش زنان برای احقاق حقوق خود به پا خاستند، سخن گفتند، حرف زدند و عمل کردند و مسیر تعالی را پیمودند. از مشروطه تا قبل از مشروطه، آن زمان که نهضت تنباکو بود، آن کسی که توانست قلیان را از کنار شاه بردارد و به زمین بکوبد، یک بانوی شجاع بود که این قهرمانی را از خود بروز و ظهور داد و وقتی شاه به او اعتراض کرد، گفت این فتوای مرجع تقلید میرزای شیرازی بزرگ است و شاه را به سکوت واداشت.

زنان و بانوان همان‌هایی هستند که در نهضت اسلامی و در انقلاب اسلامی نقش‌شان از مردان کمتر نبود. در روز ۱۵ خرداد سال ۴۲ -سخن از ۵۰ الی ۵۱ سال پیش است- صبحگاهان وقتی مردم قم برای اعتراض به دستگیری امام(ره)، در صحن مطهر اجتماع کردند این زنان قم بودند که چادر به کمر بسته و عکس امام (ره) در دست و حتی شمشیر به دست داشتند و وارد صحنه شدند و با فریاد یا «مرگ یا خمینی»، قم را به حرکت در آوردند.

این آغاز نهضت اسلامی ماست که زنان در صف مقدم بودند. از ۱۷ شهریور و به خاک و خون غلتیده شدن زنان و مردانش و تا ۲۱ و ۲۲ بهمن، همه جا زنان دوشادوش مردان پرچم انقلاب و نهضت اسلامی را بر دوش داشتند.

انقلاب فضای جدیدی را برای زنان با ایمان فراهم کرد. امام رضوان الله تعالی علیه زن را از گوشه خانه با حجاب و عفت به صحنه جامعه آورد. آن مرجع تقلیدی که در برابر آنهایی که شبهه می‌کردند که زنان در تظاهرات شرکت کنند فتوای صریح داد امام راحل بود. آن کسی که مقابل متحجران ایستاد که می‌خواستند در دانشگاه تهران در کلاس‌ها بین دختر و پسر دیوار بکشند، امام راحل بود. آن کسی که برای حضور زنان در صحنه‌های اجتماعی و سیاسی و در برابر همه آنها که شبهه می‌کردند ایستاد و راه را برای ارتقاء زنان و بانوان ما فراهم کرد امام (ره) بود.

پس حق است روزی که تکریم زن است همزمان شده است با روز ولادت آن صالح بزرگی که فرزندان بحق فاطمه اطهر بود. ما امروز راه و مسیر آن امام (ره) را طی می‌کنیم.

زنان ایرانی در فراز و نشیب‌های تاریخی مشکلات فراوانی داشته‌اند که هنوز هم به اتمام نرسیده است. زنانی که در دوران حاکمیت سنت به یک گونه مشکلات داشتند و گرفتار بودند و در زمان ظهور و بروز تجدد و مدرنیته نیز از سوی دیگر گرفتار بودند. آن زمان آنها زندانی نه خانه که اتاق بودند؛ آن هم نه اتاق اول که آخرین اتاق و پستو. این چنین مقام و شأن و موقعیت زن را فرو کاستند. در زمان تجدد هم عده‌ای خواستند زنان بازیچه و ابزار دست مردان قرار گیرند. در هر دو دوره به بانوان و زنان ما ظلم شد.

بعد از پیروزی انقلاب قدم‌های مهمی بر مینا و معیار احکام خدا برداشته شد که **ان المسلمین و المسلمات و المؤمنین و المؤمنات و القانتین و القانتات والصادقین و الصادقات**؛ همه جا صابرین، صائمین و خاشعین در کنار صابرات، صائمات و خاشعات قرار گرفته‌اند. **أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا**^۱

زن و مرد، مسلمان زن، مسلمان مرد، مسلمان با ایمان، مرد با ایمان، زن با ایمان، زنی که استقامت می‌کند، مردی که استقامت می‌کند، عبادتش، قنوتش، اطاعتش و خشوعش، همه را قرآن در کنار یکدیگر قرار می‌دهد. پس آنهایی که از آزادی زن به معنای مشروع اسلامی‌اش و از حضور و از تعالی زن می‌ترسند یا ایده و اعتقادی دارند لطفاً این اعتقاد غلط را پای دین و اسلام و قرآن ننویسند:

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنثِي بَعْضُكُمْ مِّنْ بَعْضٍ^۲، زنان و مردان در کنار یکدیگر گروهی در کنار گروهی دیگر، خداوند اجر و پاداش هیچ کدام را نه مرد و نه زن را فراموش نمی‌کند. راست و درست است که مادری و مقام مادری بسیار شایسته و بالاست. جای تردید نیست، اما مگر وقتی پدر به جامعه می‌آید، وظیفه و مسئولیت پدری را فراموش می‌کند. مادر هم به جامعه اگر آمد مسئولیت و وظیفه مادری را فراموش نخواهد کرد.

درست است که نمی‌توانیم هیچ وظیفه و رسالتی را بالاتر از تربیت فرزندان و انسان‌ها قرار دهیم، اما آیا تربیت فرزندان و رسیدگی به امور خانه و رئیس خانه بودن سیده بیتهایا حضور در جامعه و رسالت‌های اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی در تضاد است؟

آیا تنها خانه مأمّن زنان است؟ ما این امنیت را باید به اداره و جامعه و خیابان و همه جای کشور گسترش دهیم. وقتی به تاریخ چهار و پنج دهه گذشته در دوران نهضت اسلامی و پس از انقلاب نگاه می‌کنیم می‌بینیم زنان جامعه ما به عنوان انسان‌های مبارز بودند برابر استبداد و رژیم استبداد ایستادگی و

^۱. سوره احزاب، آیه ۳۵.

^۲. سوره آل عمران آیه ۱۹۵.

مقاومت کرده‌اند. صبور و استوار بودند و به عنوان همسران و مادران و رزمندگان و شهیدان و جانبازان و آزادگان با صبر و ایستادگی‌شان به همه روحیه دادند و کشور را از تجاوز متجاوزان نجات دادند.

زنان یعنی انسان‌های هوشمندی که با تلاش و استعدادشان در دانشگاه، مدرسه و صحنه‌های بیمارستان و کارخانه و همه جا حضور یافتند؛ حضوری مؤثر و حضوری تأثیرگذار. امروز در کجا حضور زنان را احساس نمی‌کنیم؟ در مدرسی دانشگاه، در معلمی دبستان و دبیرستان، در مراکز تحقیقاتی در آزمایشگاه‌ها، در مطلب پزشکان در بیمارستان‌ها؟ کجا هست که زنان والا و شریف ما حضور ندارند؟

چرا عده‌ای حضور زن را تهدید احساس می‌کنند؟ زن چه تهدیدی است؟ بعضی فکر می‌کنند به محض اینکه زن از در خانه خارج شد عرش اخلاق و عفت عمومی به اهتزاز در آمده است. چرا این‌گونه می‌اندیشیم؟ زنان خود پاسدار عفت جامعه هستند.

تردید نکنید حضور زنان در صحنه‌های اجتماعی فرصت است و تهدید نیست. اگر اشکالی در گوشه‌ای وجود دارد، آن را به خود بانوان ما واگذار کنید. بگذارید خود آنها آن را حل و فصل کنند. با خشونت و تبختر و تکبر با زنان عزیز جامعه ما برخورد نکنید. ما نه فرهنگ خشونت و نه خشونت فرهنگی، نه فرهنگ تبعیض، نه تبعیض فرهنگی، نه فرهنگ افراط و نه افراطی‌گری فرهنگی را برای جامعه‌مان و بویژه برای زنانمان نخواهیم پذیرفت.

امروز زنان ما در تمام صحنه‌ها با وقار، کرامت، شخصیت و عفاف مانند مردان فعالیت می‌کنند. مگر می‌توانید نیمی از جامعه را فراموش کنید؟ مگر می‌شود ۵۰ درصد اعضای جامعه را به گوشه‌ای راند یا در حاشیه گذاشت؟

زنان باید دارای فرصت، مصونیت و حقوق اجتماعی برابر باشند. ما برای اینکه در مسیر راه به مقصد برسیم راهی طولانی در پیش داریم. اقدامات بسیار ارزشمندی برای زنان در زمینه علم و دانش و تحصیل، در زمینه کار اشتغال و تحقیق فراهم شده است.

امروز زنان ما در همه بخش‌های فرهنگی و اقتصادی حضور دارند. در کدام فیلمی است که شما حضور برجسته زنانمان را به عنوان بازیگر یا حتی کارگردان یا فیلمنامه نویس نبینید و مشاهده نکنید؟

در کدام دانشگاه و دبستان و دبیرستان است که حضور فرهیخته زنان تعلیم‌گر و آموزگار و مدرس دانشگاه را نبینید و مشاهده نکنید؟

در کدام کارخانه، صحنه کار، مخصوصاً در شرایط پیشرفت علمی و تکنولوژیکی حضور ندارند؟ امروز وضعیت کسب و کار الکترونیک برای خانم‌ها مهیاتر و فراهم‌تر است تا دیروزی که تجارت الکترونیک و کسب و کار الکترونیک وجود نداشت. امروز با پیشرفت علم و دانش صحنه‌های فراوانی برای زنان ما از دیروز مهیاتر است.

ما نیازی نداریم برای بانوانمان و راه آینده آنها از غرب تبعیت کنیم یا از آنها الگو بگیریم. روز زن روز فاطمه اطهر است. زن یعنی انسانی که توان پیمودن راه فاطمه و فاطمه شدن را دارد و این بالاترین اسوه و الگو برای زنان جامعه ماست.

نه تنها در اقتصاد و فرهنگ - که این همایش به نام کارآفرینان در عرصه اقتصاد و فرهنگ است و امسال سخن اصلی رهبریمعظم انقلاب فرهنگ اقتصاد بوده - بلکه در تمام صحنه‌ها زن‌ها حضور داشته‌اند و خواهند داشت. اما در عین حال هنوز ظلم و خشونت نسبت به زنان پایان نیافته است. از روستاها گرفته که زنان زحمتکش ما در مزرعه و کنار کارگاه قالی‌بافی و در هنرهای دستی و همه جا بار سنگین اقتصاد روستا را بر دوش می‌کشند و تا زنان شهری و حتی مرکز کشور ما هنوز هم زنانی هستند که از رفتار ناعادلانه مردان نه تنها در فغان هستند که حتی در هراس‌اند و این دوران باید پایان یابد.

ما امروز زنانی را در جامعه‌مان داریم که از بسیاری از حقوق برخوردارند، اما هنوز هم کاستی‌های فراوانی وجود دارد. من هم به وصف یک حقوق‌دان و هم به وصف رئیس دستگاه اجرایی کشور اعتراف می‌کنم که هنوز کاستی‌های فراوانی در زمینه احقاق حقوق زنان و عدالت جنسیتی در این کشور وجود دارد.

دولت تدبیر و امید و بالاتر از آن، نظام جمهوری اسلامی و انقلاب اسلامی خود را مرهون حضور فعال زنان آگاه مشارکت‌جو در صحنه اجتماع و در پای صندوق آراء می‌داند و این عهدی که دولت تدبیر و امید از روز اول با دختران و زنان و بانوان عزیز جامعه ما داشته است که فرصت‌های بیشتری را برای حضور آنها مهیا کند بر آن وفادار خواهد ماند.

البته در بسیاری از زمینه‌ها دست یاری را به سوی ملت، بانوان و به سوی ارکان دیگر نظام دراز می‌کنم. برای اینکه ما به هدف نهایی برای احقاق حقوق زنان برسیم، باید همه مشارکت و کمک کنند. برای تبیین و باور جایگاه زنان و حقوق زنان باید اندیشمندان، فرهیختگان، استادان، بویژه حقوق‌دانان و فقهاء، فقهای اندیشمند با فقه پویا به صحنه بیایند. باید نیاز امروز جامعه را با منابع پویای فقه و منابع عظیم اسلامی

منطبق سازند که اسلام ما برای هر زمان و هر دوره‌ای راه و مسیر تعالی و فلاح و رستگاری آماده کرده است.

امیدوارم این اجتماع و این اقدام معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، اولین قدم و آغاز راه باشد. از این معاونت می‌خواهم با همکاری مراکز تحقیقاتی، اندیشمندان، جوامع مردم‌نهاد و جامعه مدنی، بخش خصوصی، بخش عمومی و با همه دلسوزان همکاری و مشارکت کنند و راه را برای فرصت بیشتر و خدمت بیشتر زنان به جامعه هموارتر کنند.

می‌دانم بدون شما مادران و زنان در این کشور اعتدال، امید و تدبیر استقرار نخواهد یافت. این شما هستید که باید نهال امید را در خانه‌ها غرس کنید. این شما هستید که باید نشاط را در خانه نه تنها بر دل فرزندان که حتی همسران و پدران و مادران روز به روز بیشتر کنید. اگر پیشرفت و تعالی می‌خواهیم از خانه و خانواده شروع می‌شود. این حرف درست است که خانواده اساس و بنیان اصلی برای جامعه و اجتماع ماست. این سخن به حق است که اصلاح از داخل خانه‌ها آغاز می‌شود، اما باید بدانیم اگر به نیمی از جمعیت کشور توجه نکنیم در آن کشور شاهد رشد و توسعه واقعی نخواهیم بود. با حضور زنان، حق زن و نقش و توان آنان شاهد جامعه‌ای بهتر و توسعه یافته‌تر خواهیم بود. به امید آن روز و در تلاش برای تحقق این هدف

والسلام علیکم و رحمة الله و برکاته

سخنرانی در همایش بانوی انقلاب^۹

۱۳۹۴/۱/۲۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين و صلي الله علي سيدنا و نبينا محمد و آله الطاهرين و صحبه المنتجبين
السلام عليك يا مولاتنا يا فاطمة الزهرا يا سيدة نساء العالمين من الاولين و الآخريين

مجلس در ایام ولادت با سعادت دخت نبی مکرم اسلام و همزمان با سالروز ولادت امام راحل (رضوان الله تعالی علیه) برای بزرگداشت بانویی است که بر گردن همه ما و ملت ایران حق زیادی دارد.

در اینجا باید به دو مسئله اشاره کنم؛ مسئله اول اینکه ما در زمینه حرکت‌های مهم تاریخی و اقداماتی که رهبران بزرگ اجتماعی و مصلحان بزرگ انجام می‌دهند، نقش خانواده و به ویژه نقش همسران را کمتر مد نظر قرار می‌دهیم. مگر امکان پذیر است انسانی در جمعی زندگی کند، هرچه هم مقامش والا و دارای شأن بس عالی باشد، اما در محیط خانواده تأثیر نگذارد و از آن تأثیر نگیرد؛ حتی ائمه هدیو انبیا که دارای مقام عصمت بودند و علم، دانش و مقام آنها برترین است، آنجا هم می‌بینید که پیامبر عظیم‌الشأن اسلام (ص) تا پایان عمر تحت تأثیر همسر باوفایش خدیجه کبری (س) بود. هر وقت نام خدیجه به هر مناسبت برده می‌شد پیامبر از ایشان، فداکاری‌ها، اخلاق و فضایل او به نیکی یاد می‌کرد و مگر مولای ما امیرالمؤمنین (ع) در طول زندگی‌ای که با فاطمه اطهر (ع) داشت، آن خانه منور و با صفای با نور فاطمی در روحیه امیرالمؤمنین (ع) اثر نداشت؟ مگر خود نفرمود هر وقت غم و اندوهی داشتم با فاطمه که سخن می‌گفتم غم و اندوه از دلم برداشته می‌شد؟

همسران در زندگی همه و از جمله بزرگان، مصلحان و رهبران تأثیرگذار هستند. متنها معمولاً آفتاب وجود رهبران کمتر می‌گذارد تا این چراغ پر فروغ منزل و خانه تابش خود را به نمایش بگذارد. از طرف دیگر در خانه یک مصلح و رهبر فراز و نشیب‌هایی که به وجود می‌آید بار تحمل آن را به ناچار اعضای خانواده و به ویژه همسر به عهده می‌گیرد.

شما به قم سال‌های ۱۳۴۲ و ۱۳۴۳ برگردید و ببینید در آن شرایط خاص امام (ره) دارای چه روحیه‌ای بود؟ خانه امام (ره) به آن صورت حفاظتی نداشت، بعد از ماجرای مدرسه فیضیه در دوم فروردین، در روزهای سوم، چهارم و پنجم فروردین در خانه همه علمای بزرگ و مراجع قم بسته بود؛ به خاطر اینکه عده‌ای اوباش وارد قم شده بودند و به خانه مراجع هم هجوم می‌بردند و احترامی نمی‌گذاشتند. تنها خانه‌ای که در این روزها باز ماند خانه امام (ره) بود.

^۹ سالن اجلاس سران

من غروب سوم و چهارم و پنجم فروردین برای نماز مغرب و عشاء به منزل امام (ره) رفتم که خانه تنها مرجعی بود که باز بود. امام (ره) در آن ایام معمولاً نماز را در حیاط منزل اقامه می‌کردند و بعد از اقامه نماز هم عده‌ای در حدود ۲۰-۳۰ یا ۵۰ نفر، کمتر و بیشتر جمع می‌شدند و گاهی سؤال و مسئله‌ای مطرح می‌شد. امام (ره) معمولاً ۲۰-۲۵ دقیقه‌ای می‌نشستند و بعد می‌رفتند. جمعیتی که دور امام (ره) نشسته بودند یک نگاهشان به چهره امام (ره) بود و یک نگاهشان به پشت سر و در منزل بود که هر لحظه ممکن بود اوباش حمله کنند. در همان لحظات فردی به امام (ره) گفت آقا اینجا که شما نشسته‌اید خطرناک است. فرمود: **لَنْ يَصِيْبَنَا اِلَّا مَا كَتَبَ اللهُ لَنَا**^۱، امام (ره) دنیایی از شجاعت و شهامت بود. شخصیتی استثنایی در تاریخ ما بود. فرزندان و همسر امام (ره) چگونه تحمل می‌کردند؟ شرایط آن روزهای منزل امام (ره) چگونه بود؟ همسر امام - بانو ثقفی - با همه وجود شجاعت، ایستادگی و شهامت داشت؛ ما هیچ‌گاه کلامی نشنیدیم که این بانو در آن شرایط ترسیده باشد یا گله کرده باشد.

با فراز و نشیبی که در ایام محرم سال ۱۳۴۲ وجود داشت و همین طور شب پانزده خرداد که نزدیک اذان صبح به منزل امام (ره) ریختند و ایشان را دستگیر کردند و به سمت تهران بردند؛ با آن شرایط از دیوار بالا آمدن و وارد منزل شدن و سر و صدا کردن در نیمه شب و دستگیر کردن امام (ره) ما هیچ‌جا نشنیده‌ایم که همسر امام (ره) التماسی کرده باشد یا ترس و لرزی از خود نشان داده باشد یا در برابر هجوم دژخیمان ترسیده باشد. این شهامت، ایستادگی و متانت، بعد هم در حوادث پانزده خرداد و روزهای بعد و همین‌طور دستگیری مرحوم آیت الله حاج آقا مصطفی و انتقال ایشان به سمت زندان و حبس و مشکلات تا دوران تبعید حضرت امام (ره) تداوم داشت و در تمام این فراز و نشیب‌ها نقش همسر امام (ره) را باید مد نظر قرار دهید. روزهایی که امام (ره) در ترکیه و عراق در تبعید بودند و به ناچار عراق را به سمت مرز کویت ترک کردند تا روزی که به پاریس رفتند، در تمام این مراحل همسر ایشان در کنار امام (ره) با شهامت، وقار، طمأنینه و ایمان ایستادگی کرد.

نکته دوم اینکه در داستان انقلاب اسلامی از بس بعد سیاسی این انقلاب قوی است ابعاد دیگر انقلاب کمتر مد نظر قرار می‌گیرد.

اولاً انقلابی که امام (ره) آن را راهبری کرد از انقلاب سیاسی شروع نشد بلکه از انقلاب معرفتی شروع شد. امام (ره) در رویکرد جامعه نسبت به اسلام تأثیر گذاشت. امام (ره) بابتی را به روی مردم باز کرد که از آن باب صدها و هزاران باب به روی مردم گشوده شد. امام (ره) تفسیر دیگری از اسلام و تبیین دیگری از

^۱. سوره توبه، آیه ۵۱.

معارف اسلام ارائه نمود. امروز اسلام و ایرانی که ما به آن افتخار می‌کنیم بدون یاد و نام امام (ره) معنایی نخواهد داشت. او ایران توأم با عزت و عظمت را آفرید.

البته تاریخ ایران همواره دارای عظمت بوده و ملت ایران همواره عزیز بوده‌اند، اما در دهه‌های قبل از انقلاب عده‌ای نوعی تحقیر را بر مردم ما تحمیل کردند. امام (ره) عزت، سرافرازی و آزادگی و اسلام واقعی و سیاسی را که می‌تواند در دنیای امروز مدیریت کند برای مردم به ارمغان آورد و امام (ره) بر این نکته تأکید داشت که از اسلامی سخن بگویید که قادر باشد جامعه امروز را مدیریت کند. مگر می‌توانیم از اسلامی سخن بگوییم که در دنیای امروز قادر به اداره و رهبری جامعه نباشد؟ اگر اسلامی است که قدرت مدیریت ندارد، قاعدتاً در برداشت ما اشکال و ایرادی وارد است.

امام (ره) انقلاب را در معرفت و رویکرد جامعه آغاز کرد و در کنار دهها انقلاب، انقلاب اجتماعی را به وجود آورد. زنان به عنوان محور خانه متأسفانه در خانه محبوس بودند. امام (ره) آزادی زنان را به ارمغان آورد.

من در اینجا نکته‌ای را که برداشت شخصی خودم هست عنوان می‌کنم، ممکن است با برداشت همه یکسان نباشد. دیدی که امام (ره) نسبت به زنان جامعه داشت، نمی‌تواند بی‌تأثیر از اخلاق و رفتار همسر امام (ره) و شرایط خانه ایشان باشد. ممکن است بگویید امام (ره) از دید اسلامی خود راجع به زن‌ها سخن می‌گفته؛ این حرف درست است اما اخلاق همسر امام (ره)، شرایط خانه و ویژگی‌های این همسر نمی‌تواند در دید امام (ره) بی‌تأثیر باشد.

واقعیت‌های جامعه در برداشت‌های ما اثر دارد. امام (ره) زن‌ها را به صحنه نهضت و جامعه آورد. من به این نکته در سخنرانی قم تأکید کردم که نهضت پانزده خرداد قم مرهون شجاعت زنان قم است. چون صبح پانزده خرداد که ما به سمت منزل امام (ره) رفتیم و با مرحوم حاج آقا مصطفی وارد صحن اتابکی (آینه) شدیم، آنجا بعضی از علما، بزرگان و فضلا گرد هم نشستند و سخنانی ایراد شد؛ هیچ کس نمی‌دانست که الان باید چه اقدامی انجام دهیم؟ در صحن شعار می‌دادند و شعار آن روز هم یا مرگ یا خمینی بود. تا آن لحظه‌ای که زنان پایین شهر قم که چادرهایشان را به گردنشان گره زده بودند و با شمشیر وارد صحن شدند و فضای جدیدی را به وجود آوردند.

درست است که نهضت امام (ره) متعلق به سال ۱۳۴۱ است اما آن نهضت پرشور امام (ره) متعلق به همان سال ۱۳۴۲ است. چطور در عرض دو سه ماه آنچنان تحولی در قم ایجاد می‌شود که صدها زن با شهادت به صحن حضرت معصومه و بعد به خیابان می‌آیند. من در همان روز پانزده خرداد جلوی مسجد امام (ره) خانمی را دیدم که تیرخورده بود و در خون خود غلطان بود و چند نفر از زنان هم در حادثه

پانزده خرداد شهید شدند. چه کسی این زن‌ها را به صحنه آورد؟ چه کسی به جامعه گفت نمی‌شود ۵۰ درصد جامعه در خانه محبوس بماند و ۵۰ درصد دیگر در جامعه حضور داشته باشند؟ این راه، مسیر و باب را چه کسی به روی زنان جامعه ما باز کرد؟ امام این راه را باز کرد و زن‌ها را به جامعه آورد.

امروز اگر ۲۲ بهمنی هست زنان دوشادوش مردان در تظاهرات حضور دارند. شما به صف انتخابات نگاه کنید می‌بینید که نیمی از صف انتخابات زنان جامعه ما هستند. به دانشگاه‌ها، دبیرستان‌ها، دبستان‌ها، بیمارستان‌ها و مراکز تحقیقاتی و حتی در صف کاندیداهای مجلس و شورای شهر نگاه کنید، می‌بینید که زنان امروز دوشادوش مردان در صحنه حضور پیدا کرده‌اند.

اگر ما امروز ایستادگی می‌خواهیم و از ملت ایران نام می‌بریم، نیمی از ملت ایران زنان جامعه ما هستند. هم در روز خوشحالی و هم در روز مشکلات زنان در کنار مردان هستند. کدام انقلاب بود که زنان را به صحنه آورد؟ برخی فکر می‌کنند که ایمان زنان با حضورشان در جامعه منافات دارد. امام (ره) این را روشن کرد که زن در نهضت، جامعه، اداره کشور، مدیریت، علم و دانش، سلامت و تمام مسائل اجتماعی حضور دارد و ایمانش را هم با تمام قدرت نگه می‌دارد.

آن روز که امام (ره) در پاریس زیر درخت سیب یا در هوای سرد زیر چادر برای اقامه نماز حضور پیدا می‌کرد، دوستانی که از ایران می‌آمدند گاهی دچار حیرت می‌شدند؛ می‌دیدند امام (ره) برای نماز ظهر یا مغرب ایستاده و یک صف مرد و یک صف زن است، صف دوم زنان و صف چهارم مردان هستند و این‌گونه نبود که زن‌ها پشت سر و مردها جلو بایستند و از نظر فتوای امام (ره) هم بی‌اشکال بود. برخی تعجب می‌کردند و می‌گفتند آیا می‌شود نماز خواند؟ کنار ما یک خانم ایستاده و جلوی ما همین‌طور؟ امام (ره)، امام (ره) آن نماز جماعت بود و راه راباز کرد. کسی جرئت نمی‌کرد چنین سخنی بگوید.

امام (ره) در پاریس بود، یکی از علمای بزرگ تهران که اسم نمی‌برم به نوفل لوشاتو زنگ زد و گفت از امام (ره) بپرسید جایز است که زن‌ها در خیابان به تظاهرات بیایند و با صدای بلند شعار دهند؟ بحث صدای زن در تظاهرات مطرح بود. می‌گفتند اشکالی ندارد که مردها با صدای بلند مرگ بر شاه بگویند ولی زن‌ها باید در دلشان مرگ بر شاه بگویند، اگر هم می‌گویند باید آهسته بگویند و با صدای بلند نگویند. این‌گونه تفکرات بر جامعه ما حاکم بود و کسی که این تفکر را شکست و مردم را به اسلام راستین برگرداند امام (ره) بود.

از دید اسلام، ما جنس اول و دوم نداریم. از دید اسلام ما جنس فرادست و فرودست نداریم. از لحاظ ویژگی‌های جسمی و روحی ممکن است زن و مرد با هم متفاوت باشند، اما از لحاظ انسانیت، شخصیت، فضایل و رشد، زن با مرد تفاوتی ندارد.

گاهی زن دارای ویژگی و مقامی است که دست مرد از آن مقامات به دور است. آیا از لحاظ عاطفی، ارزشی و زیبایی‌شناسی واژه‌ای معادل مادر پیدا می‌کنید؟ شما مقامی همسنگ مادر در جامعه پیدا می‌کنید؟ این مقام مخصوص زنان و بهشت زیر پای مادران است.

امام (ره) راه را برای پیشرفت جامعه ما باز کرد و به جامعه ما گفت زنان می‌توانند از ایمان و عفت خود حراست کنند، اما در عین حال در تمام مسائل مهم علمی، سیاسی و اجتماعی حضور پیدا کنند. امروز افتخار ماست که نیمی و گاهی بیش از نیمی از دانشجویان ما دختران جوان هستند. امروز افتخار می‌کنیم که در تمام صحنه‌های اجتماعی ایران زنان حضور و بروز دارند.

خانه امام (ره) خانه ایمان بود، اما خانه‌آزادی هم بود. در خانه امام (ره) علی‌رغم اینکه شخصیتی مثل امام (ره) بود هم دختران و هم پسران و هم همسر امام (ره) آزادانه حرف می‌زدند و سؤال می‌کردند. من با ویژگی‌های منزل امام (ره) بیشتر در سال ۱۳۵۸ آشنا شدم، موقعی که با سرکار خانم دکتر زهرا مصطفوی در سفر حج همسفر و در یک کاروان بودیم. فرصتی بود که ایشان من را با ویژگی امام (ره) و منزل و اخلاق و رفتار ایشان نسبت به فرزندان و همسرش آشنا کند. آن احترامی که امام (ره) برای همسرش قائل بود خیلی مهم است. این باید درس زندگی برای همه مردان باشد. ما در اسلام مرد سالاری و زن‌سالاری نداریم؛ آنچه داریم شایسته سالاری است.

زنان در بسیاری از صحنه‌ها شایستگی خود را نشان داده‌اند و نشان می‌دهند. مگر قرآن به ما نگفته و **المؤمنون و المؤمنات بعضهم اولیاء بعض**^۱، جمله خیلی مهمی است و کمتر روی آن فکر شده است. این **بعضهم اولیاء بعض** یعنی مرد بر مرد؟ یعنی زن بر زن؟ یعنی مرد فقط بر زن یا گاهی می‌تواند زن هم در برخی از امور ولایت داشته باشد؟ عبارت قرآن در آیه شریفه این است که **و المؤمنون و المؤمنات بعضهم اولیاء بعضهم بالمعروف و ینهون عن المنکر و یقیمون الصلاة و یؤتون الزکاة و یطیعون الله و رسوله اولئک سیر حمهم الله**^۲. مرد و زن در کنار هم، در مسائل اجتماعی و در امر به معروف و نهی از منکر نقش دارند، که متأسفانه در جامعه امروز ما نهی از منکر را فقط و فقط در برخی از خیابان‌ها آن هم علیه زنان اعمال می‌کنند و بس.

امروز منکر ما چیست؟ امروز بزرگ‌ترین منکر ما بیکاری در جامعه و بزرگ‌ترین معروف ما توسعه کشور است. امروز بزرگ‌ترین منکر ما کم‌آبی و بی‌آبی است. چطور شد این قدر مقام منکر و معروف پایین آمد؟ چه کسی منکر و معروف را از مسائل اساسی اجتماع به چند فرع اسلامی تنزل داد؟ البته شروع اسلام

۱ و ۲. سوره توبه، آیه ۷۱.

هم همانند اصول و مسائل اهم جامعه مورد احترام ماست. اما اهم و مهم و نیارمندی‌های جامعه و اصل و فرع کجا رفت؟ همه کنار رفت. امر به معروف و نهی از منکر وظیفه همگان است و زن و مرد در کنار هم قرار دارند.

آیه بعد می‌گوید **وعد الله و المومنین و المومنات جناب تجری من تحت الاینهار**^{۱۳}، آن وعده بهشت و مقام و آن عقبیالدار هم برای زن و هم برای مرد در کنار یکدیگر است. آن تعبیر زیبای قرآن که می‌فرماید: **سلام علیکم بما صبرتم فنعم عقبی الدار**^{۱۴} **جنات عدن یدخلونها و من صلح من ابائهم و ازواجهم و ذریاتهم**^{۱۵}. آنچه قرآن وعده می‌دهد برای همه صالحان، همسران و فرزندانشان است و آن وصف فرشته آسمانی است که **یدخلون علیهم من کل باب سلام علیکم بما صبرتم فنعم عقبی الدار**^{۱۶}، آن ایستادگی و مقاومت در نهضت امروز و فردای این انقلاب و کشور برای همه است: **و من صلح من ابائهم و ازواجهم و ذریاتهم**.

ما باید انقلاب اجتماعی امام (ره) را مد نظر قرار دهیم و الگوی امام (ره) را در مسائل سیاسی مدنظر قرار داده‌ایم، رفتارش در خانه را هم مدنظر قرار دهیم. کار بسیار خوبی است که امروز شاهد آن هستیم و آن نکوداشت و بزرگداشت بانوی انقلاب ایران، بانو خدیجه ثقفی است؛ آن کسی که یار، همراه و کنار امام (ره) بود و همه سختی‌ها را با روح بلندش تحمل کرد. از زندان، تبعید امام (ره)، ز مشکلات فراوان ناشی از شهادت حاج آقا مصطفی و فوت مرحوم حاج احمد آقا، همه سختی‌ها تا رحلت امام (ره) را تحمل کرد و خم به ابرو نیاورد. با اخلاق و رفتارش همه را تحمل کرد، ایمانش را حفظ کرد و در عین حال زنی آزاده بود و اگر در برابر امام (ره) هم نظری داشت حتی در مسائل سیاسی آن را به امام (ره) می‌گفت.

خدا مرحوم حاج احمد آقارا رحمت کند، گاهی در شورای عالی دفاع در زمان جنگ که ایشان هم شرکت می‌کرد با هم بودیم. شورایی بود که رهبر معظم انقلاب هفته‌ای یک بار داشت و تعداد معدودی بودند که مرحوم حاج احمد آقا هم در آن جلسه شرکت می‌کرد و من هم خدمت ایشان بودم و همچنین در شورای عالی امنیت ملی که از روز اول تشکیل آن، ایشان و من هر دو نماینده مقام معظم رهبری در این شورا بودیم. اگر قبل یا بعد از جلسه فرصتی می‌شد با هم صحبت می‌کردیم و به مناسبت‌هایی ایشان از خانم یاد می‌کرد و از نظرات خانم در مدیریت و اداره جامعه می‌گفت. این نشانگر این است که محیط خانه

^{۱۳}. سوره توبه، آیه ۷۲.

^{۱۴}. سوره رعد، آیه ۲۴.

^{۱۵}. سوره رعد، آیه ۲۳.

^{۱۶}. سوره رعد، آیه‌های ۲۴ و ۲۵.

یک محیط باز و آزادی بوده و این درسی است برای همه ما که الگویی از ویژگی‌های این بانوی فاضله و این خانه ساده اما پر مهر برداریم.

آن نامه‌هایی هم که از امام (ره) همسرش به یادگار مانده نشان می‌دهد که چگونه آن محبت و مودت بین این خاندان و خانواده حکم فرما بوده است؛ همه اینها می‌تواند برای ما درس زندگی باشد.

امروز دولت برای اینکه زنان جامعه ما بتوانند راحت‌تر مسیر پیشرفت و تعالی را طی کنند و در صحنه‌های مختلف مدیریت جامعه حضور پیدا کنند، ایجاد این تسهیلات را وظیفه خود می‌داند که نسبت به حضور برابر خانم‌ها و استفاده برابر آنها از فرصت‌های اجتماعی اقدامات لازم را انجام دهد.

دولت تلاش خواهد کرد تا ۵۰ درصد جامعه ما بیکار و منزوی نمانند و در مقام عمل به عنوان جنس دوم باقی نمانند (ولو اینکه همه ما در زبان از خانم‌ها تعریف می‌کنیم) و فرصت‌های لازم را برای بانوان ما فراهم کند. اگر می‌گوییم سال همدلی و هم‌زبانی، همدلی که فقط در ۵۰ درصد جامعه نیست، بلکه باید در ۱۰۰ درصد جامعه تحقق پیدا کند. اگر می‌خواهیم همدلی در جامعه به وجود بیاید باید احترام به زنان در تمام سطوح حفظ شود. اگر قرار است همدلی و هم‌زبانی انجام بگیرد، در خانه‌ها خانم‌ها باید مدار و محور خانه باشند و اجازه داشته باشند در چارچوب احکام اسلام در همه مسائل اجتماعی حضور یابند و فعالیت کنند. اگر می‌گوییم اقتصاد مقاومتی، نیمی از جامعه ما زنان هستند. اقتصاد مقاومتی زمانی امکان پذیر است که از تمام نیروی انسانی جامعه به خوبی استفاده کنیم.

امروز نیمی از تحصیل کرده‌های جامعه ما دختران و بانوان هستند و اگر به آنها فرصت اشتغال و فعالیت ندهیم چگونه اقتصاد مقاومتی محقق خواهد شد؟ **من عمل صالحاً من ذکر او انثی و هو مؤمن و فلنحیینه حیات طیبه**^{۱۷}

خداوند همه ما را موفق بدارد که بتوانیم قدردان نعمت انقلاب باشیم و به وظیفه خودمان در مقابل بیت مکرّم امام (ره) که به خاطر زحماتی که در طول تاریخ انقلاب کشیده‌اند مدیون آنها هستیم عمل کنیم و بتوانیم از وجود همه یادگاران امام (ره)، دختران مکرّمه، نوادگان و به ویژه افتخار جمع فضلاء، علما و افتخار حوزه علمیه قم حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین سید حسن خمینی (دامت برکاته) و همه این خاندان استفاده و بهره‌برداری کنیم و نام و راه امام (ره) را برای همیشه زنده نگه داریم.

والسلام علیکم ورحمة الله و برکاته

^{۱۷}. سورة نحل، آیه ۹۷.

سخنرانی در ضیافت افطار با خانواده معظم شهدا و ایثارگران

۱۳۹۵/۳/۲۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا و نبينا محمد و آله الطيبين
الطاهرين و صحبه المنتجبين
الذين آمنوا و هاجروا و جاهدوا في سبيل الله باموالهم و انفسهم اعظم درجه عند الله و اولئك هم
الفائزون^{۱۸}

این افتخار برای من و همکارانم است تا شبی به عنوان میزبان افطار عزیزترین اعضای خانواده ملت بزرگ ایران باشیم.

اگر ملتی آماده ایثار و فداکاری نباشد بدان مفهوم است که سرانجام ممکن است در برابر توطئه و فشار دشمن تسلیم شود، اما آن ملتی می‌تواند برای آرمان‌ها، ایمان، دین، ارزش‌ها، کشور، انقلاب و نظام خود ایستادگی و دشمن را از ادامه فشار و توطئه هایش مأیوس سازد که آماده جانبازی باشد و خداوند هم در آیاتش، بر جهاد با مال و جان تأکید می‌کند؛ آنانی که آماده اند اموال و جانشان و جان عزیزان و فرزندانشان را در راه ارزش هایشان ایثار کنند.

چون این ماه هم ماه رمضان و هم خرداد است از دو دیدگاه برای ما متبرک است. خرداد برای ما ماه خاطره‌هاست، اگر بگوییم در انقلاب اسلامی اولین ایستادگی مهم در ۱۵ خرداد بود، که امام (ره) هم به ویژه روی نیمه خرداد تأکید می‌کرد، سخنی به گزاف نگفته‌ایم. البته ما شهدای مدرسه فیضیه را قبل از ۱۵ خرداد داریم، اما شهدای مدرسه فیضیه محدود به علما، طلاب و فضلا در دوم فروردین سال ۱۳۴۲ بود. ۱۵ خرداد هم در همان سال ۴۲ واقع شد، ولی در سطح وسیع‌تری در قم، تهران، ورامین، مشهد و شیراز مردم ایستادگی و فداکاری کردند.

^{۱۸}. سوره توبه، آیه ۲۰.

هم در حادثه فیضیه قم بودم و هم در تمام مراحل حادثه ۱۵ خرداد حضور داشتم و شهید **هبة الله طالقانی** که یکی از طلاب قم و از دوستان هم درسی و بسیار عزیز ما بود، در آن روز به شهادت رسید.

خرداد از این نظر برای ما مهم است که سرآغاز حرکت و مسیر انقلاب بود. شما فرض کنید اگر در انقلاب اسلامی مردم و انقلابیون در اولین فشار و سفاکی دشمن، که به ظاهر رژیم شاه بود اما در عمل امریکا و استکبار بود، عقب نشینی می کردند، آیا در چنان وضعیتی انقلاب پیروز می شد؟ امکان نداشت و رژیم هر زمانی که لازم می دید تهدید به آدم کشی و قتل می کرد.

در همان ۱۵ خرداد اگر مردم آماده جانبازی نبودند یا امام (ره) را به شهادت می رساندند یا از زندان آزاد نمی کردند. حرکت نیمه خرداد برای دفاع از مرجعیت و رهبری نهضت اسلامی بود. در همه مراحل انقلاب در همه سالها از سال ۴۱ که نهضت اسلامی شروع شد تا ۲۲ بهمن ۵۷ که این نهضت اسلامی و حسینی به پیروزی رسید، این ایستادگی و آمادگی برای شهادت نمایان بود.

بعد از انقلاب هم حوادث ما همین طور بود، اگر مقاومت و ایستادگی مردم و نیروهای مسلح ما در برابر توطئه‌هایی که در سال ۵۸ در خوزستان، کردستان، ترکمن صحرا، بلوچستان و دیگر نقاط کشور شکل گرفته بود، نبود. آیا ما می توانستیم تمامیت ارضی ایران، استقلال و حتی انقلاب را حفظ کنیم؟

اینجا لازم می بینم از دو خلبان هوانیروز کرمانشاه یاد کنم، شهید کشوری که من از زمان انقلاب ایشان را می شناختم یکی از فعالان دوران انقلاب در سالهای ۵۶ و ۵۷ بود و شهید شیروودی. این دو خلبان برای حفظ مناطق غرب کشور در برابر ضدانقلاب، از طلوع تا غروب آفتابدر حال مأموریت بودند. به دلایلی، چند روزی در هوانیروز کرمانشاه بودم و شاهد ایثارها و فداکاری های این دو شهید گرانقدر بودم.

اگر ایثار و فداکاری اعضای کمیته‌ها، سپاه، ارتش، نیروی انتظامی و مردم نبود، آیا ما می توانستیم انقلاب را حفظ کنیم و در هشت سال دفاع مقدس در برابر دنیایی که برای به زانو در آوردن ملت ما توطئه کرده بود و ظاهرش عراق و افلکی ها و صدامیان بود، بایستیم؟

واقعاً آن خاک جبهه چه برکتی داشت. پیامبر فرمود: **من اغبرت قد ماه فی سبیل الله حرمة الله علی النار؛** قدمی که خاک جبهه بر او بنشیند هیچ وقت شعله آتش جهنم را نخواهد دید.

آنجا وسط آن خاک و خستگی و در کنار خط و شب عملیات واقعاً انسان نور ایمان را می‌دید و اگر نبودند و ایستادگی نمی‌کردند ما خوزستان کردستان، کرمانشاه، تهران و حتی ایران را داشتیم؟

این ایستادگی باعث شد تا دشمن در همه مراحل در برابر این ملت وادار به عقب نشینی شود. امروز هم عزیزان ما از حرم اهل بیتدفاع می‌کنند. ما که با کسی جنگ نداشتیم، جنگ بر ما تحمیل شد، ما که نمی‌خواستیم جوانان ما در عراق و سوریه ناچار به دفاع از حرم شوند، دشمنان حرم عسکرین را تخریب کردند و تا اینجا پیش رفته بودند که می‌خواستند قبرها را نیز بشکافند.

آیا ما می‌توانیم در برابر آنهایی که به اهل بیتاهانت می‌کنند سکوت کنیم؟ ما هر چه داریم از امام حسین و امیرالمومنین(ع) و از اهل بیت عصمت و طهارت و از خاندان پیغمبر و خدیجه کبری(س) داریم. اگر ما در انقلاب پیروز شدیم به خاطر عشق به خاندان رسالت و اهل بیت بود و اگر در جنگ پیروز شدیم به دلیل عشق به خاندان رسالت و زیارت عاشوراهایی بود که خوانده می‌شد و امروز نیز جوانان ما از مسلمانان و هم‌کیشان و هم‌دینان خودشان و از حرم اهل بیت عصمت و طهارت دفاع می‌کنند.

در اینجا دو نکته را ذکر می‌کنم. اول این که ما همه می‌گوییم باید خط شهدا، جانبازان، آزادگان و ایثارگران را ادامه دهیم؛ این یعنی چه؟ یعنی از استقلال، نظام، شرف، ارزش‌ها در برابر هجمه‌ای که می‌شود، دفاع کنیم تا بتوانیم راه انقلاب را تا نقطه پایانی برسانیم.

نقطه پایانی ما کجا بود و ادعایمان چه بود؟ ما می‌گفتیم استقلال، آزادی و جمهوری اسلامی همان‌طور که امام (ره) می‌گفت، و ما می‌خواستیم حکومتی شبیه حکومت مولایمان امیرالمومنین و پیغمبر داشته باشیم. ما از روز اول چه می‌خواستیم؟ قدم‌های خوبی برداشته شده و کارهای بزرگی در دوران رهبری امام (ره) و مقام معظم رهبری انجام شده، اما هنوز به نقطه پایانی نرسیده‌ایم و همچنان در مسیر هستیم و باید حرکت کنیم و جلو برویم.

اگر این اهداف را مدنظر قرار دهیم می‌توانیم بگوییم پیرو راه شهیدانیم، ولی با حرف که نمی‌شود؛ در عمل چه؟ اگر در عمل چنین بودیم، یعنی هر جا برای نظام، کشور، آرمان، دین و ارزش‌هایمان خطر به وجود آمد به دشمن بفهمانیم تا پای جان آماده‌ایم و اگر لازم شد جان می‌دهیم؛ به دلیل این که شهادت افتخار

ماست؛ چرا که شهادت به معنای جاودانگی است. هر که شهید می شود یعنی جاودانه است، **و لا تحسبن الذین قتلوا فی سبیل الله امواتا**^{۱۹}.

هیچ کس در این دنیا جاودان نیست، همه می میرند **وانک میت و انهم میتون**^{۲۰}، تمام می شوند و تنها چیزی که جاودانه است شهید است؛ این یعنی اتصال به خداوند و فقط خداست و چیز جاودانه دیگری نداریم. در زندگی شهید مرگ نیست، حیات دائمی است و رزق دائمی خداوند برای اوست و از این مقام برتر و بالاتر چه می تواند باشد؟ امروز ما باید آن راه را ادامه دهیم.

این مجلس برای ما بسیار عزیز است. می خواهم از این مجلس به ملت بزرگ ایران اعلام کنم که به حول و قوه الهی دیروز عصر ما شکایت از امریکا را در دیوان دادگستری بین المللی به ثبت رساندیم. بخشی از اموال این ملت که رقمش هم بالاست، نزدیک به دو میلیارد دلار، بر اثر یک بی احتیاطی هر چیزی که من نمی خواهم وارد آن ماجرا شوم، با این پول ها اوراق قرضه امریکایی خریده شده بود که سودی شامل حال ذخایر ارزی ما شود و احتیاط لازم نشده بود و بیشترین احتیاط باید در سال های ۸۶ و ۸۷ می شد که می شد این پول را نجات داد و نشد و امریکایی ها روی این پول دست گذاشتند و احکام غیرقانونی دادگاه های آنها گفته که این پول باید بین خانواده هاییتقسیم شود که در لبنان و جاهای دیگر کشته شده اند و به تعبیر آنها ایران دخالت داشته است! ما چکار به لبنان داریم؟ بله، ما از همه مظلومان عالم حمایت می کنیم. ما در برابر این حادثه نباید ساکت بمانیم و دیروز شکایت خود را در دادگاه بین المللی و دیوان دادگستری بین المللی به ثبت رساندیم و تا احقاق حق این مردم و به دست آوردن اصل پول و همه خسارت ها دنبال می کنیم و این را ادامه راه شهدا می دانیم. ادامه راه شهیدان یعنی دنبال کردن حقوق ملت. شهیدان ما رفتند که حقوق ملت ما را استیفا و در برابر متجاوز از کشور دفاع کنند؛ این یک نکته.

نکته دوم را بگویم و عرضم را تمام کنم. دشمن خیلی دلش می خواست که بعد از هر مسئله ای، انقلاب اسلامی و دفاع مقدس و دفاع از حرم و هر حادثه ای که پیش می آید، بعد از چند سال خانواده های شهدا، ایثارگران و جانبازان صبر و مقاومت خود را از دست بدهند.

^{۱۹}. آل عمران، ۱۶۹.

^{۲۰}. الزمر، ۳۰.

جانبازی کار بسیار سختی است و صبر بالایی می‌خواهد، هم برای جانباز و هم خانواده‌هایشان. خدا شاهد است من هر وقت به دیدار خانواده جانباز می‌روم تا ساعت‌ها مبهوت صبر، ایستادگی و مقاومت اینها می‌شوم. خداوند چه لیاقت، مقام و عزتی به اینها داده است؛ خانواده‌هایی که گاهی دویا چند شهید داده‌اند و چه روحیه‌ای دارند، خانواده‌ای سه شهید داده و می‌گوید اگر لازم باشد دو فرزند دیگرم را در مسیر جهاد خدا به جبهه می‌فرستم.

دشمن می‌خواست ما را خسته کند؛ یعنی خانواده شهید به جایی برسد بگوید چه کار سختی بود و چه عزیزی را من از دست دادم. آن جانباز عزیزمان بگوید چقدر صبر، چقدر تحمل؟ هر جا خانواده شهید و جانباز و آزاده و ایثارگر دیدیم با لب خندان و با نشاط گفت من به شهیدانم افتخار می‌کنم. جانباز گفت من به ایثار و فداکاری خودم افتخار می‌کنم. این چیزی بود که دشمن را مأیوس کرد.

نشاط خانواده‌های شهدا، ایثارگران و عزیزان ما یک افتخار بزرگ برای ماست و یک تعلیم برای نسل جوان امروز و فردای ماست. این کار بسیار مهم است که ما بتوانیم فرهنگ ایثار را ترویج کنیم و اگر اصل این فرهنگ ایثار و شهادت در جامعه ما باقی بماند، در برابر همه توطئه‌ها و سنگین‌ترین توطئه‌ها یک ملت متحد و منسجم بی‌تردید به پیروزی خواهد رسید.

الَّذِينَ آمَنُوا وَ هَاجَرُوا وَ جَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَكْبَرُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ . با چه چیزی؟ با اموال و انفسهم؛ با اموال و جانشان و اینها رستگار هستند. قرآنمی‌گوید درجه بالا دارند، می‌گوید بالاترین درجات را دارند. در بعضی روایات آمده فردوس اعلی. از پیغمبر می‌پرسند اینها به بهشت رفتند؟ می‌گوید نه، اینها در فردوس اعلی جای دارند.

خداوند به همه شما توفیق و اجر بیشتر و به همه ما قدردانی و توفیق برای ادامهره ایثارگران و جانبازان و خانواده‌های معظم شهدا عنایت فرماید.

والسلام علیکم و رحمه الله